

Møte onsdag den 13. november 2013 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 12):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Statsråd Robert Eriksson overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at sak nr. 3 – Referat – tas opp til behandling før sak nr. 1.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 3 [10:02:31]

Referat

1. (73) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 94/2013 av 3. mai 2013 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2011/77/EU om vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter (Prop. 3 S (2013–2014))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før endelig innstilling avgis.
2. (74) Endringer i finansieringsvirksomhetsloven og eiendomsmeglingsloven mv. (klagenemndbehandling, oppgjør av eiendomshandler mv.) (Prop. 188 L (2012–2013))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (75) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 86/2013 av 3. mai 2013 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 924/2009 om betalinger på tvers av landegrensene, og forordning (EU) nr. 260/2012 om tekniske krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro (Prop. 2 S (2013–2014))
Enst.: Sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før endelig innstilling avgis.
4. (76) Endringer i straffegjennomføringsloven mv. (navneendring for Kriminalomsorgens sentrale forvaltning mv.) (Prop. 183 L (2012–2013))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
5. (77) Endringer i utlendingsloven (behandling av omgjøringssøknader) (Prop. 180 L (2012–2013))
6. (78) Endringer i utlendingsloven mv. (heving av strafferammen ved brudd på innreiseforbud) (Prop. 181 L (2012–2013))
Enst.: Nr. 5 og 6 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.

7. (79) Endring i havressurslova (Prop. 185 L (2012–2013))
8. (80) Endringer i lov om Innovasjon Norge (Prop. 187 L (2012–2013))
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes næringskomiteen.
9. (81) Finansiering av prosjekt og tiltak på fv 714 Stokkhaugen – Sunde i Sør-Trøndelag, trinn 1 (Prop. 182 S (2012–2013))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
10. (82) Samtykke til ratifikasjon av avtale om våpenhandel av 2. april 2013 (Prop. 186 S (2012–2013))
11. (83) Endring i statsbudsjettet 2013 under Utenriksdepartementet (humanitær bistand til Syria, Sør-Sudan og området rundt de store sjøer i Afrika) (Prop. 191 S (2012–2013))
Enst.: Nr. 10 og 11 sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Sak nr. 1 [10:03:39]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Jan Tore Sanner, Robert Eriksson og Ine M. Eriksen Søreide vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Dag Terje Andersen.

Dag Terje Andersen (A) [10:04:17]: Siden regjerings-skiftet, via regjeringsplattformen og den framlagte tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet, har vi sett at denne regjeringas første uker i hovedsak er preget av løftebrudd. Aldri har så mange løfter blitt forlatt så fort. Til tross for mer penger i statsbudsjettet er det altså noen departementer som allikevel taper, og en av budsjettets klare tapere er arbeidsministeren, som også har ansvaret for dem som er avhengig av de sosiale tjenestene i Norge. Til tross for at regjeringa altså bruker mer penger på statsbudsjettet, og til tross for at regjeringa varsler økende arbeidsledighet, ser vi at tiltak for de arbeidsledige blir kuttet. Vi ser at permitteringsreglene blir svekket i en tid der bedriftene har utfordringer med å holde folk i arbeid, og vi ser at garantien for dem som mister jobben etter konkurs, blir svekket. Noen må altså betale for skattelettelsene. Det må de enslige forsørgerne.

De som kanskje har mest grunn til å være skuffet over statsbudsjettet, er landets pensjonister. Statsråd Eriksson har karakterisert pensjonsreformen som tidenes største velferdsran. Han har karakterisert avkortinga som grådig. Han har sterkt kritisert reguleringa av pensjonene, og han har sterkt kritisert at pensjonistene betaler for høy trygdeavgift. I årets budsjett økes trygdeavgifta.

Vil statsråd Eriksson beklage overfor landets pensjonister at alle de løfter han har gitt, ikke vil bli holdt?

Statsråd Robert Eriksson [10:06:23]: La meg først få lov til å si at Fremskrittspartiet skulle ønske at man hadde fått gjennomslag for mer når det gjelder pensjonspolitikken, men samtidig er jeg også veldig glad for den politikken regjeringen fører.

Vi sørger for at minstefradraget for pensjonister øker. Vi gir en skattelette til pensjonister – totalt sett – som vil gi bedre kjøpekraft. I tillegg står det også i regjeringsplattformen, som representanten Andersen er inne på, at vi skal redusere avkortingen for gifte og samboende pensjonister. Jeg regner med forståelse for at man ikke fikk til det på et justert budsjett etter tre uker, men dette er ting man skal gjennomføre i inneværende stortingsperiode, og som betyr en kjøpekraftsforbedring for gifte og samboende pensjonister på rundt 8 000 kr. Det er et betydelig løft.

I tillegg legger denne regjeringen opp til en politikk som fører til økt verdiskapning. Det betyr at man kan forvente økt sysselsetting. Også til neste år forventes det økt sysselsetting med 30 000 flere i arbeidslivet. Med 30 000 flere i arbeidslivet legger vi til rette for en politikk som sikrer høy sysselsetting og fortsatt lav ledighet. Det må være bærebjelken i samfunnsstrukturen. Det må være god økonomisk politikk. Det er forsvarlig økonomisk politikk, og det er bra, både for bedrifter og ikke minst for lønnstakere.

Dag Terje Andersen (A) [10:08:02]: Regjeringa varsler altså i tilleggsprosessjonen at arbeidsledigheten vil øke, til tross for det Eriksson nå sier.

Men la meg være helt konkret i spørsmålet som jeg ikke fikk svar på. Er det riktig, til tross for at Eriksson har sagt at han vil fjerne det nåværende systemet for regulering av alderspensjon, at det vil bli videreført? Er det riktig at det fortsatt vil være avkorting for gifte og samboende pensjonister? Er det riktig at trygdeavgifta for pensjonistene øker i årets budsjett? Er det riktig, eller er det feil?

Statsråd Robert Eriksson [10:08:36]: Det er riktig at trygdeavgiften øker, men det er også riktig at det samlede totale skattetrykket for pensjonister blir lavere. Gjengivelsen av Fremskrittspartiets politikk er riktig, sånn som den har vært og er i vårt partiprogram, men det er også riktig det som står i regjeringsplattformen, at vi nå skal redusere avkortingen for gifte og samboende pensjonister fra 15 pst. til 10 pst. i inneværende stortingsperiode. Det betyr et betydelig løft for gifte og samboende pensjonister, men det betyr også at det fortsatt er en avkorting på 10 pst. som gjenstår. Ønsker velgerne å gjøre noe med det, ja, så er den enkle måten å gjøre det på å sørge for at Fremskrittspartiet blir større ved neste valg.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Fredric Holen Bjørdal.

Fredric Holen Bjørdal (A) [10:09:45]: Som det går fram av hovedspørsmålet, er det tydeleg at dei som tener på budsjettet til regjeringa, er dei som har mest frå før.

Statsråden gjekk førre veka offensivt ut i media og ville ha ungdom til å stå opp om morgonen. Eg følgde rådet og stod opp tidleg fredag 8. november for å lese gjennom kva

regjeringa vil i arbeidsmarknadspolitikken. Det var ikkje oppløftande lektyre.

Regjeringa svekker permitteringsregelverket, noko som særleg vil ramme ungdom. Ho trekker Meld. St. 46 for 2012–2013, Flere i arbeid, og kuttar i tiltaksplassar for arbeidsledige, noko som i seg sjølv er eit paradoks, i og med at statsråden til media seier at stortingsmeldinga vart trekt fordi ho var for lite ambisjøs.

Mitt spørsmål til statsråden er: Korleis kan det forsva- rast å kutte i tiltaksplassar i eit år der ein forventar auka arbeidsløyse? Kva har statsråden tenkt at ungdom skal stå opp til om morgonen?

Statsråd Robert Eriksson [10:10:45]: Takk for spørsmålet. Jeg er glad for å få det, fordi, punkt en: Det legges til grunn fortsatt lav ledighet, det viser tall både fra Nav og fra Statistisk sentralbyrå. Punkt to: Denne regjeringen prioriterer meget sterkt dem som står utenfor arbeidslivet, dem med nedsatt arbeidsevne. Derfor har vi valgt å prioritere å styrke antallet tiltaksplasser for dem med nedsatt arbeidsevne med 3 000.

Situasjonen i arbeidsmarkedet er faktisk på samme nivå som før finanskrisen, derfor er også antallet ordinære tiltaksplasser på nivå med det som var før finanskrisen.

Vi viser et taktskifte, vi er offensive. Vi gjør slik at flere av de ungdommene som i dag står langt utenfor arbeidslivet, får muligheten til å ha noe å stå opp til, få kvalifisering og bli avklart for å komme videre mot arbeidslivet. Så jeg er meget fornøyd med at vi har fått en så offensiv politikk og styrker antall tiltaksplasser for folk med nedsatt arbeidsevne med 3 000.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:12:00]: Siden vi er i starten av regjeringas arbeid, er det viktig å få fram de holdninger, den kurs og den prioritering som gjelder etter at en har kommet i regjering. Fremskrittspartiet har tidligere sagt at en er for, og arbeider for, folk flest – det er jo noe som nå er kommet under diskusjon, og derfor er det viktig å få avklart det.

Norge har et høyt kostnadsnivå, og vi har mange minstepensjonister. Vil det da, med den nye regjeringa og den nye statsråden, være naturlig at vi framover får en større prosentvis vekst i pensjonene for dem som har minstepensjon, i forhold til dem som har tilleggpensjon?

Statsråd Robert Eriksson [10:12:46]: Nå kjenner ikke jeg de detaljerte tallene for hvordan veksten utvikler seg blant de ulike gruppene pensjonister, men jeg vil nok tro at det blir færre og færre minstepensjonister i årene fremover med tanke på at stadig flere av dem som nå går over i pensjonistenes rekke, har vært delaktige i arbeidslivet og tjent opp tilleggpensjon som gjør at man ikke er innenfor definisjonen på minstepensjon.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:13:25]: Fremskrittspartiet var ikke med på det store pensjonsforliket her i salen. Det bygger på en viktig forutsetning, en viktig forståelse av utfordringene som Norge nå står overfor, nemlig at flere må bidra mer skal vi klare å beholde velferdsstaten vår og alle de gode ordningene som vi har, i tida framover. Et viktig grep for å få til det er å få folk til å jobbe lenger, så jeg har to spørsmål til statsråden: Hva vil statsråden aktivt gjøre for fortest mulig å få fjernet de særaldersgrensene vi har? Og hvilke tiltak syns statsråden det er viktig å sette i gang for å sørge for at folk har stimuli til å stå ekstra i arbeid, at de faktisk får noe igjen for å bidra til fellesskapet noen flere år enn de egentlig hadde planlagt?

Statsråd Robert Eriksson [10:14:16]: For det første er jeg helt enig med representanten Skei Grande – det er viktig å sørge for at vi får flere eldre til å stå lenger i arbeidslivet. Det er også et av de viktige delmålene i avtalen. Det står også klart og tydelig i regjeringsplattformen, som vi skal gjennomføre på en god måte, på en riktig måte og på en hurtig måte. Vi skal sørge for å gå gjennom både aldersgrensene i arbeidsmiljøloven og særaldersgrenser og oppfølging av pensjonsreformen på det området, sånn at man får de stimuliene som er nødvendige for at man skal kunne stå lenger i arbeidslivet.

I tillegg er det sånn at det alltid vil lønne seg å stå i arbeidslivet med det nye pensjonssystemet, for du tjener opp mer pensjon jo lenger du står. Det betyr også at en får både gleder og goder av å stå lenger i arbeidslivet, samtidig som en har yrkesinntekt lenger og vil ha bedre økonomi.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:15:31]: Det er eit uttrykk som heiter at havet gir og havet tar. Vi som bur langs kysten, veit at naturen svingar. Det betyr at det i enkelte periodar er mykje fisk i havet, i andre periodar er det ikkje så mykje. Derfor har vi også hatt permitteringsreglar for fiskeindustrien som har fungert etter naturens mønster. Regjeringa legg opp til kraftige kutt i permitteringsreglane for fiskeindustrien. Dette vil få dramatiske konsekvensar for folk på kysten og for ei heil næring. Mange vil miste dagpengar. Det vil antakeleg bli fleire konkursar, og fleire vil bli sagde opp som følgje av strategien til regjeringa. Ser statsråden desse store negative konsekvensane for ei heil næring og for folk på kysten?

Statsråd Robert Eriksson [10:16:26]: La meg først vise til at permitteringsregelverket har vært under endring i takt med utviklingen av arbeidsmarkedet bestandig. Sånn har det vært, sånn er det og sånn vil det også være i fremtiden. Jeg minner om at den forrige regjeringen også reduserte lengden på permitteringstiden for fiskeri fra 104 uker til 52 uker. Vi har nå tilpasset den til 26 uker ut fra arbeidsmarkedssituasjonen. Vi er også klar over at det er en sesongbetont næring, men la meg være veldig presis på at regelen om 26 uker fortsatt gjelder. Bare 3 pst. av de permitterte går over 26 uker.

Jeg synes det er viktig med en god politikk som allokerer arbeidskraften der den trengs både raskere og mer effektivt. Det er ikke et mål for denne regjeringen at folk skal gå lengst mulig ledig eller på permittering, men det er et klart mål at folk skal komme raskt inn i inntektsgivende arbeid og bli i inntektsgivende arbeid.

Presidenten: Før Stortinget går videre til neste hovedspørsmål, vil presidenten minne om at oppfølgingsspørsmålene så langt det er mulig, skal relateres til hovedspørsmålet – som altså ikke kan defineres som hele porteføljen til en statsråd.

Da går vi til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:17:49]: Statsråden gjør helt riktig i å bli stående, for mitt spørsmål handler også om arbeid.

Arbeid handler om menneskeverd. Det gjør noe med oss når vi som kan og vil jobbe, har muligheten til å kunne realisere oss selv gjennom arbeid. Det gir oss sosiale nettverk og muligheten til å realisere oss selv, og arbeid er nøkkelen til å komme seg ut av fattigdom. Så det er viktig for enkeltmennesket, men det er også viktig for samfunnet. Det flotte for statsråden er at hvis han lykkes med å inkludere flest mulig mennesker i arbeid, lønner det seg også økonomisk for staten.

Selv om Norge har lav arbeidsledighet, har vi mange som står uten arbeid og som kjemper for å komme tilbake i jobb. I 2005 var det ca. 150 000 mennesker som ble definert som at de hadde nedsatt arbeidsevne, at de trengte hjelp og bistand fra staten og Nav for å komme tilbake i jobb. Nå er det over 200 000 mennesker. Situasjonen for disse menneskene er at det er altfor lang ventetid før de får hjelp. Mange må stå to–tre år i kø før innsatsen kommer. Det er firkantede systemer for de ulike tiltakene som tilbys, og kvaliteten på tiltakene varierer i for stor grad – og også geografisk. Bedriftene gjør en iherdig innsats for å inkludere mennesker som har bygget opp kompetanse. De har selv etterspurt at noe må skje på feltet, etterspurt tiltak fra staten.

Poenget er: Vi trenger en mer ambisøs politikk for dem som har falt ut av arbeidslivet, og som trenger hjelp for å komme tilbake. Så mitt spørsmål er: Deler statsråden Kristelig Folkepartis utålmodighet? Og hva er statsrådets ambisjoner for å inkludere flere mennesker inn i arbeidslivet igjen?

Statsråd Robert Eriksson [10:19:43]: Takk for spørsmålet. La meg aller først få si at jeg deler Kristelig Folkepartis engasjement for å få flere inn i arbeidslivet.

En av de store utfordringene og oppgavene innenfor IA-avtalen er delmål 2, nemlig i langt større grad å lykkes med å realisere drømmen til mange som har nedsatt arbeidsevne, ved å klare å få dem inn i arbeidslivet. Da trenger man en rekke ulike tiltak – bl.a. flere tiltaksplasser for folk med nedsatt arbeidsevne. Derfor har denne regjeringen foreslått 3 000 flere tiltaksplasser.

Jeg registrerer at Attføringsbedriftene i NHO – som representerer attføringsbedriftene – sier de er fornøyd med

denne regjeringens taktskifte, nettopp å spisse satsing, spisse innsats inn mot dem som står utenfor, for å hjelpe flere inn i det ordinære arbeidslivet. Vi deler helt klart ambisjonen om å løfte flere inn i arbeidslivet.

Det er også riktig det som representanten Ropstad peker på: Arbeid er selve grunnlaget for både å bekjempe fattigdom og å gi folk større frihet til å realisere sine mål og drømmer i livet. Arbeid er nøkkelen til den tryggheten alle mennesker trenger. Derfor er arbeidspolitikken helt essensiell for denne regjeringen – også for å løfte flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:21:27]: Takk for godt svar. Jeg er glad for at statsråden viser denne utålmodigheten. Vi i Kristelig Folkeparti skal være vaktbikkjer – og for så vidt samarbeidspartnere – i Stortinget for å få en best mulig politikk.

Men når statsråden sier dette, undrer det meg veldig at han har valgt å trekke tilbake den stortingsmeldinga som kom til Stortinget i august. Riktignok har vi over lang tid etterlyst denne meldinga – og de rød-grønne valgte ikke å levere – men det var en del ting i meldinga som jeg synes det ville være viktig å bygge videre på. Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet var i forrige periode enige om den retninga som denne meldinga viste. Kristelig Folkeparti ønsker riktignok flere tiltak – som fleksibilitet og kortere ventetid, som vi var inne på i stad – men vi var enige om at innholdet i denne meldinga var det vi skulle bygge videre på.

Mitt spørsmål er: Hvorfor har statsråden trukket denne meldinga tilbake, slik at Stortinget ikke får mulighet til å diskutere den? Vil han i så fall komme med noen signaler om at det kommer en ny melding, slik at Stortinget kan gi forutsigbare retningslinjer for å få hjulpet flest mulig mennesker tilbake til arbeidslivet?

Statsråd Robert Eriksson [10:22:32]: Årsaken til at denne regjeringen har trukket meldingen, er at vi har en ambisiøs politikk på området.

Det handler om to ting. For det første er det riktig det som representanten peker på: Det var for få konkrete, forpliktende tiltak for å få oppfølging i en slik melding. Jeg ønsker en fremoverlent politikk, med flere konkrete virkemidler for å nå målsettingen om å få flere inn i arbeidslivet. For det andre blir det ikke noe hvileskjær fra denne regjeringens side. Vi ønsker å legge frem en melding og kommer raskt tilbake til Stortinget med den.

I tillegg er en av de store utfordringene nettopp at mange venter på å komme videre – fra ett tiltak til et annet. For å unngå at folk blir kastet mellom ulike tiltak – med stopp- og ventetidspunkter og oppstarttidspunkter på nytt – vil denne regjeringen fortløpende legge frem en rekke forslag for Stortinget direkte for å sørge for å forenkle og forbedre tiltakssystemet på en mye mer offensiv måte. Vi har ikke tid til å vente på en meldingsbehandling – vi vil komme fortere med dette enn som så.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgingsspørsmål – først Olaug V. Bollestad.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:23:54]: Jeg takker for at statsråden sier at de vil ha en framoverlent politikk på dette området.

Vi har ufattelig mange flotte attføringsbedrifter rundt om i hele landet vårt. Dette er bedrifter med høy kompetanse, bedrifter som hjelper de svakeste, for å legge til rette for at de skal kunne komme ut i jobb igjen. Disse bedriftene trenger forutsigbarhet både for bedriftens del og – ikke minst – for de ansattes del, men aller mest for de brukerne det gjelder. Kan statsråden avkrefte at det er for å kommersialisere denne modellen at han har trukket tilbake denne meldingen?

Statsråd Robert Eriksson [10:24:47]: Jeg ga på forrige spørsmål et grundig svar på hvorfor jeg har trukket tilbake meldingen. Jeg kan gjerne gjenta dette svaret på nytt overfor Stortinget: Det er rett og slett for å sørge for stabilitet, et enklere tiltakssystem og mindre byråkrati når det gjelder tiltakene.

Jeg besøkte allerede mandag flere attføringsbedrifter i mitt eget hjemfylke, men også i Trondheim. Alle pekte klart og tydelig på at ting må skje raskt med hensyn til forenkling av tiltakssystemet. Nav peker på akkurat det samme for å kunne lykkes med å bruke tiltaksbedriftene på en bedre og mer effektiv måte. Dette ønsker denne regjeringen å legge til rette for, nettopp for å hjelpe flere ungdommer inn i arbeidslivet. Derfor er vi allerede i gang med jobben med å forenkle alle disse tiltakene – for å forhindre stopp- og ventetidspunkter.

Presidenten: Lise Christoffersen – til oppfølgingsspørsmål.

Lise Christoffersen (A) [10:25:48]: Jeg synes det spørsmålet Kristelig Folkeparti reiser her i dag, er såpass viktig at det fortjener et litt mer presist svar fra statsråden. Han får dermed en mulighet ved at jeg stiller følgende oppfølgingsspørsmål:

Attføringsbedriftene i NHO har innstendig bedt om at meldinga ikke trekkes tilbake. Statsråden sa selv at det kommer et taktskifte i dette viktige arbeidet. Statsministeren har sagt – bekreftet senest i dag – at det som skal kjennetegne denne regjeringa, er gjennomføringskraft. Er virkelig det mest offensive regjeringa kan komme opp med på dette feltet, å trekke en stortingsmelding? Har statsråden en formening om hvor mye dette vil forsinke det nødvendige arbeidet med en forsterket arbeidslinje for disse viktige gruppene? Konkret: Når kan vi vente at Stortinget får konkrete tiltak?

Statsråd Robert Eriksson [10:26:50]: Det er helt riktig det som både statsministeren og undertegnede har sagt: Dette er et viktig område for regjeringen. Det er viktig å hjelpe flere inn i arbeidslivet. Vi ønsker gjennomføringskraft.

Derfor er det også sånn som jeg sa til representanten Ropstad: Parallelt med at vi jobber med en stortingsmelding som skal være konkret og presis, legger vi frem – for å unngå forsinkelser, for å gjøre de viktigste grepene, de gre-

pene som etterspørres blant attføringsbedriftene, tiltaksaktører og, ikke minst, ungdommen selv, og sørge for at man får et enklere tiltakssystem, færre stoppunkter og kortere ventetid – saker om forbedringer direkte for Stortinget. Vi jobber med å legge frem disse sakene, vi er i gang med jobbingen. Sakene kommer fortløpende til Stortinget i forholdsvis nær fremtid.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:27:57]: Det er hyggelig å høre at det skal føres en ambisiøs politikk – nå skal det virkelig bli orden på sakene. Det skal være mer konkrete virkemidler. Derfor starter en med å trekke det som er framlagt – her skal en komme raskt i gang. Dette kommer vel også til å koste penger. Det skal ikke bare forenkles, det skal ikke bare bli bedre – en vil også trenge noen penger.

Jeg har lyst til å følge opp forholdet mellom attføringsbedrifter og eventuelt andre som skal gjøre en jobb. Attføringsbedriftene har kompetanse knyttet til den særlig viktige og særlig krevende jobben de har. De utvikler hele sin organisasjon for å dekke dette på en grundig måte. De er avhengige av forutsigbare rammebetingelser – som det så kjekt heter – sånn at de kan planlegge på lengre sikt. Det er en uro blant dem for hva som nå skjer. Vil regjeringa satse på disse, eller vil en nå legge til at dette skal være likestilt, at kommersielle aktører skal stå for den jobben som attføringsbedrifter står for i dag?

Statsråd Robert Eriksson [10:29:05]: For denne regjeringen står det klart og tydelig i regjeringsplattformen at vi skal åpne opp for flere aktører og ideelle aktører. Vi vet at samspillet mellom flere er bra, men attføringsbedriftene skal ha en sentral rolle i gjennomføringen av dette. Attføringsbedriftene vil fortsatt ha den samme forutsigbarhet, den samme sentrale rolle.

La meg ta ett eksempel på hvordan vi tenker oss et slikt samspill. Mandag var jeg i Trondheim og besøkte «RBK – ung i jobb». Der er det et samspill mellom Prima, Rosenborg Ballklubb, Nav og sponsorbedriftene til Rosenborg Ballklubb. Ved at flere her driver sammen og tenker positivt, fremoverlent, og ved at attføringsbedriftene er en sentral aktør, sørger man for at flere kommer ut i arbeidslivet. Sportsutstyrkjeden XXL har bare det siste året ansatt på ordinære vilkår ti personer fra dette prosjektet. Dette viser at det går an å få bedre resultater ved å tenke nytt.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings-spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:30:17]: Jeg registrerte at statsråd Eriksson også var på tur i mitt hjemfylke. Jeg deler for så vidt hans oppfatning av at det er noe som må gjøres nå, for gjennom de siste åtte årene har dessverre veldig mange ungdommer falt utenfor systemene. Litt av det jeg forventer når statsråden trekker tilbake den meldingen, gjelder det som har vært mangelen over lang tid; sam-

handlingen mellom etater, mellom attføring, Nav og hele systemet.

Da ønsker jeg å spørre statsråden: Er statsråden enig i at det er spesielt det offentlige som må bli bedre, og hva vil han i så fall gjøre for at disse systemene skal fungere bedre, så de faktisk hjelper de brukerne som har behovet?

Statsråd Robert Eriksson [10:31:06]: Jeg har sittet på Stortinget i åtte år og vært statsråd i fire uker. I løpet av de åtte årene og fire ukene har jeg besøkt utrolig mange ulike attføringsbedrifter rundt omkring i Norge. Det de attføringsbedriftene sier til meg, er at vi må – som jeg har gjort på inn- og utpust her flere ganger i dag – forenkle tiltakssystemet. Vi har altfor mange tiltak – folk blir gående ledig og vente mellom tiltakene.

Tilbakemeldingen til meg er at det viktigste jeg som statsråd og denne regjeringen kan gjøre, er å forenkle de tiltakene, få færre tiltak, sånn at vi får mer fokus på kvalifisering, klargjøring og formidling inn mot arbeidslivet. Det er det jeg ønsker å legge til grunn, og da må vi politikere forenkle det regelverket og de ordningene. Det vil gjøre det enklere for Nav å praktisere det, og det vil også gjøre det enklere for attføringsbedriften å levere. Slutt-punktet vil da bli en bedre, mindre byråkratisk og enklere kvalifiseringsrunde for ungdommene, som fortere får den hjelpen de skal ha, og kommer raskere kvalifisert inn mot arbeidslivet.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:32:29]: Mitt spørsmål går til kommunal- og moderniseringsministeren.

Statsråden har ikke lenger regionalminister i tittelen sin, men har fortsatt ansvaret for distrikts- og regionalpolitikken. I Høyres merknad under vårens behandling av distrikts- og regionalmeldingen skrev partiet følgende:

«Målet er å ta vare på hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og å utløse verdiskapingspotensialet i alle deler av landet.»

Og videre

«å prioritere virkemiddel som kan medvirke til å styrke evnen til innovasjon og nyetablering i alle deler av landet, med vekt på å nå potensielle gründere og entreprenører».

Det står i sterk kontrast til formuleringene i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet, der det heter at regjeringen «vil styrke vekstkraften der den er». Hovedfokus synes altså å være å styrke veksten der den er, og som vi alle vet, er veksten spesielt stor i og rundt de store byene.

Den rød-grønne regjeringen har de siste årene klart å opprettholde arbeidsplassutviklingen og bosettingen i de aller fleste kommunene i landet. Det har en lykkes med gjennom å føre en aktiv distriktspolitikk og å etablere gode partnerskap mellom lokale myndigheter, regionale myndigheter, lokalt næringsliv, statlige innovasjonsaktører som Innovasjon Norge, SIVA og forskningsmiljøer knyttet til universitet og høyskoler.

Senterpartiet mener forvaltningen av distriktsvirkemidlene blir best når vi trekker regionale og lokale myndig-

heter aktivt inn i gjennomføring av tiltakene. Vi vet også at våre viktigste eksport- og framtidsnæringer som energi-produksjon, fiskeri, reiseliv og mineralutvinning, er typiske distriktsnæringer.

Det man må spørre seg etter å ha lest regjeringens erklæring og sett hvordan regional- og distriktpolitiske tiltak blir barbert i den nye regjeringens budsjett, er: Hva er egentlig regjeringens ambisjoner for regional- og distriktpolitikken framover?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:34:36]: La meg først si at det er et godt og viktig spørsmål som reises. La meg også si at den merknaden fra Høyre i vår som ble referert, var vel formulert, og den gjenspeiler regjeringens politikk.

Vi er opptatt av både bosetting og vekstkraft i hele Norge. Vi er opptatt av å ivareta konkurranseutsatte bedrifter, som har fått svekket sin konkurransekraft under den rød-grønne regjeringen. Vi vet at de konkurranseutsatte bedriftene særlig er representert i Distrikts-Norge. Vi er opptatt av å legge til rette for både veibygging, forskning og gode rammebetingelser på skattesiden som gjør at vi kan både bevare arbeidsplasser og bygge opp under vekstkraften i hele Norge.

Representanten sier at den rød-grønne regjeringen har opprettholdt bosettingen i de fleste kommuner over hele Norge. La meg da bare si at det er først og fremst arbeidsinnvandringen som har medført at de fleste har fått opprettholdt bosettingen, så æres den som æres bør.

Så til de regionale utviklingsmidlene. Det er klart at hvis man måler suksessen i distriktpolitikken ut fra hvor mye penger som bevilges over kapittel 551 post 60, tror jeg nok den rød-grønne regjeringen kommer til å slå den sittende regjering. Men vi er opptatt av resultater. Vi lytter til hva næringslivet ber om, og det er bedre veier. Vi har bidratt til at bevilgningene til fylkesveier i representantens fylke, Sør-Trøndelag, øker med 33 mill. kr i tillegg til rentekompensasjonsordningen for fylkesvei. Vi satser på de virkemidlene som næringslivet og bedriftene ber om, og det vil føre til vekstkraft i hele Norge.

Heidi Greni (Sp) [10:36:42]: Jeg takker for svaret. Dessverre kan jeg ikke si at jeg ble beroliget.

Jeg er enig i at distriktpolitikk ikke bare er offentlige virkemidler, utviklingen av distriktene er også i høyeste grad avhengig av rammevilkårene for distriktsnæringene våre. Jeg nevnte reiseliv, for de mest spektakulære opplevelsene vi tilbyr turistene som kommer til Norge, ligger i distriktene. Jeg kan også nevne fiskeri, oppdrett, mineralnæring, skog- og landbruk. Bevilgningene til regional utvikling og nyskaping gjennom fylkeskommunen er redusert med om lag 30 pst. Det er foretatt ytterligere kutt i Innovasjon Norge, til SIVA, til reiselivsnæringen, landbruket og fiskeriet. Kuttene er langt større – mange ganger større – enn de økte fylkesveibevilgningene.

På hvilken måte vil statsråden legge til rette for vekst i hele landet og bidra til gode vilkår for de viktige distriktsnæringene som sikrer arbeidsplasser og bosetting i hele landet?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:37:49]: Jeg er glad for at representanten innledningsvis erkjente at det ikke bare er offentlige virkemidler som er viktige for bedriftene. Det er nettopp det som er denne regjeringens poeng, nemlig at skal vi legge til rette for gründere, for små og mellomstore bedrifter, for konkurranseutsatt næringsliv, er vi nødt til både å føre en økonomisk politikk som gjør at vi ikke priser bedriftene ut av landet vårt, og legge til rette for veibygging, for investeringer i forskning og for privat eierskap.

Det denne regjeringen gjør, er både å senke formuesskatten og fjerne arveavgiften, noe som gjør at man styrker det private eierskapet. Er det noe som virkelig er viktig for lokalsamfunn rundt i Norge, er det familieeide bedrifter som opprettholder både noen av arbeidsplassene og noe av vekstkraften i Distrikts-Norge. Men det er klart at hvis man bare måler distriktpolitikken ut fra bevilgningene over kapittel 551 post 60, ja, da har denne regjeringen en annen politikk. Vi prioriterer det bedriftene ønsker, nemlig investeringer i vei, forskning og bedre rammebetingelser.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:39:15]: Markedskreftene er sterke – de er utrolig sterke. Det fungerer i det norske samfunn sånn i dag at sammen med offentlig tilrettelegging får vi en stadig sterkere todeling både i arbeidslivet og i næringslivet, og vi får også sterkere spenninger mellom sentrum og periferi. Det er i markedskreftenes logikk at de sterke blir sterkere, og at de svake blir svakere. Det som da er sentralt i offentlig politikk, er å korrigere markedskreftene for å nå samfunnsmessige mål. Måten vi korrigerer det på, er gjennom langt mer enn kapittel og post, det er offentlig tilrettelegging, skatter og avgifter, infrastruktur og det hele.

Mitt spørsmål gjelder holdningene til den nye regjeringa. Ønsker den nye regjeringa å korrigere markedskreftene sterkere, slik at todelinga jeg refererte til, blir mindre eller sterkere framover?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:40:14]: Hvis representanten Lundteigen med spørsmålet mente om vi ønsker enda mer statlig styring og detaljstyring enn den rød-grønne regjeringen, er svaret nei. Hvis spørsmålet er om denne regjeringen mener at markedet skal korrigeres, er svaret ja.

Vårt poeng er at vi må bygge opp under vekstkraften i næringslivet, i bedriftene, sørge for at også lokalsamfunnene i Norge får mer selvstyre og mindre statlig detaljstyring. Og er det noe jeg hører, også fra Senterparti-styrte kommuner, er det at man ønsker mindre statlig overprøving, man ønsker mer lokalt selvstyre. Det vil man få med denne regjeringen. Det jeg hører fra Kommune-Norge og fra bedriftene, er at man ønsker mer investering i veier og infrastruktur. Det får man med denne regjeringen.

Bare i representanten Lundteigens hjemfylke, Buske-

rud, øker bevilgningene til fylkesveier neste år med 46 mill. kr. I tillegg kommer rentekompensasjonsordningen. Så vi bidrar til vekstkraft, og vi bidrar til å styrke det lokale selvstyret.

Presidenten: Stein Erik Lauvås – til oppfølgingsspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [10:41:35]: Vi skal ikke måle utvikling i antall bevilgede penger hele tiden, men vi får nå sterke signaler på at det er en reell fare for at mange gode næringsutviklingsprosjekter ute i regionene og distriktene nå enten ikke blir startet opp, eller at mange gode prosjekter for flere arbeidsplasser ikke kan videreføres på grunn av de kuttene vi nå ser i de distriktspolitiske virkemiddelordningene.

Så spørsmålet blir da: Hvordan vurderer statsråden disse konsekvensene, og mener statsråden at det er god utvikling for nyskaping av arbeidsplasser ute i distriktene?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:42:14]: La meg bare vise til at det fortsatt vil være 1,1 mrd. kr igjen som fordeles gjennom de fylkeskommunale, regionale utviklingsmidlene. Da vil det være opp til fylkeskommunene å avgjøre hvordan de pengene prioriteres. Vi kommer fra regjeringen og Kommunal- og moderniseringsdepartementets side til å være veldig tydelige på at de pengene som er igjen, og det er jo det meste av dem, skal prioriteres til bedriftsrettede tiltak.

Poenget er at de pengene som fylkene har disponert, er blitt brukt til litt av hvert. Mye har blitt brukt til gode, næringsrettede tiltak, men det er også penger som er blitt brukt på andre tiltak. Vi reduserer nå denne posten noe, og etterkommer bedriftenes og fylkenes sterke ønske om å øke bevilgningene til fylkesveier, slik at man kan sy bo- og arbeidsregionene sammen. Det bidrar til vekst og utvikling i hele Norge.

Presidenten: Geir S. Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:43:27]: Fylkene fikk fra 2004 innskjerpet sitt oppdrag ved at de skulle være regionale aktører, og de skulle tildele tiltaksmidler for å skape regional utvikling. Dette har gjort at på mange plasser er det startet flerårige prosjekter, som det nå, med denne innsparingen, stilles spørsmål ved.

Jeg er klar over at etter 2004 har også dette blitt brukt som et motkonjunkturvirkemiddel i perioder der arbeidslivet har hatt behov for det. Og jeg synes det er positivt at vi får styrket veiutbyggingen. Det trengs i høyeste grad, og det er nok korrekt som statsråden sier, at fylkene ønsker det.

Det står masse folk nå som ikke kan bli veiarbeidere. De holder på med sin høykompetanse. De høyteknologiske bedriftene trenger risikokapital. Det er når det gjelder risikokapital, at ikke alt lykkes. Det er der næringslivet kan utvikle seg, det er der vi kan få verdiskaping ute i distriktene. Hvordan vil statsråden ivareta dette?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:44:34]: Det er et veldig godt og jeg vil også si riktig spørsmål om risikokapital for næringslivet. Selv om jeg bestyrer et departement som er ganske stort og omfangsrikt, har jeg ikke ansvar for alle virkemidlene. Mye av dette ligger under Innovasjon Norge og Næringsdepartementet. Men vi er opptatt av at vi skal ha gode ordninger gjennom Innovasjon Norge, som bidrar til risikokapital til næringslivet.

I tillegg knytter noe av den aller viktigste risikokapitalen seg til den private kapitalen. Det er derfor alle de borgerlige partiene, samarbeidspartiene, har vært opptatt av at vi skal trappe ned formuesskatten. For det er klart at når vi trapper ned formuesskatten, bidrar det til at det blir mer privat kapital som kan investeres i bedrifter, og tilsvarende, når vi fjerner arveavgiften, betyr det at vi styrker det private eierskapet.

La meg så vende tilbake til de regionale midlene. Det er mye midler igjen, som gjør at også de flerårige prosjektene kan videreføres. Det vil være opp til fylkene å prioritere det.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:45:51]: Statsråden var inne på en del ting som vi i Venstre også er enig i. Infrastruktur og innovasjon er viktig for distriktene, og ikke minst mindre byråkrati og mer lokalt selvstyre, som igjen også fører til mindre statlig detaljstyring.

Det er ikke til å komme fra at det er relativt store kutt innenfor regional utvikling. Jeg lurar på hva som vil skje med det partnerskapet som ofte er mellom bedrifter, SIVA og kommuner, fordi mange av disse tiltakene har et treårsløp. Kan statsråden forsikre meg om at ingen av de prosjektene som er midt i løpet, vil få noen kutt? Kan statsråden gi en sånn forsikring?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:46:42]: Svaret på det spørsmålet er nei, fordi jeg er opptatt av det lokale selvstyret. Det er fortsatt 1,1 mrd. kr igjen i den potten. Det betyr at fylkeskommunene selv må prioritere disse virkemidlene. Det vi kommer til å være tydelige på, er at de bør prioriteres til bedriftsrettede, næringsrettede, tiltak.

Ellers – la meg understreke at jeg er veldig enig i den innfallsvinkelen som representanten Skjelstad har, nemlig at næringspolitikken, innovasjonspolitikken og distrikts- og regionalpolitikken også handler om hvordan vi legger til rette for forskning og utvikling. Der har Venstre et offensivt program. Jeg er helt sikker på at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen og Venstre kommer til å finne frem til gode løsninger. Når vi allerede øker forsknings- og utviklingsmidlene i forhold til den rød-grønne regjeringen, er jeg sikker på at vi sammen med Venstre vil finne frem til gode løsninger for Bedrifts-Norge og arbeidsplassene.

Presidenten: Karin Andersen – til siste oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:47:54]: Jeg hørte på radioen i dag tidlig at regjeringen skulle kjennetegnes av gjennomføringskraft. Hvis en vil litt lite, så trenger en kanskje ikke så mange – og hvis en ikke bryr seg om hvordan de kutte- ne en foretar, virker, særlig ikke når virkningen kommer i Distrikts-Norge.

Et kutt som slo ned som en bombe i Hedmark, var fjerningen av et nasjonalt, moderniseringsprosjekt for arkivene – planlagt i mange år – som vil gi ringvirkninger på minst 80 varige arbeidsplasser, og næringslivet er allerede i gang med planlegging og avtaler. Dette har skapt stor uro, og representanter fra Hedmark Høyre forsikrer om at lokaliseringsbeslutningen står. Kan ministeren nå garantere at arkivene vil bli lagt til Tynset, og at penger vil komme, slik at prosjektet kan settes i gang?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:48:54]: Jeg svarer gjerne på det spørsmålet, selv om det er ganske langt unna hovedspørsmålet.

Karin Andersen (SV) [10:48:59]: Det er et hovedspørsmål.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:49:01]: Nei, dette var et oppfølgingsspørsmål – var det ikke det, president? – Jo.

Det er Helsedepartementet og Kulturdepartementet som er oppdragsgivende departement.

Det er riktig at arkivbygget på Tynset ligger under Statsbygg. Når representanten Andersen sier at dette har vært planlagt i mange år, er det litt rart at man ikke hadde foretatt konsekvensutredning. Grunnen til at denne regjeringen ikke bevilger penger i år, er for det første at den rød-grønne regjeringen puttet så mange bygg inn i budsjettet på vei ut av regjeringsbygget at vi var nødt til å prioritere. For det andre – når det gjelder arkivbygget på Tynset, har man ikke foretatt konsekvensutredning. Men vi er opptatt av at vi skal få bygd et arkivbygg, og vi vil komme tilbake til den saken.

Presidenten: Vi går da over til neste hovedspørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:50:14]: Spørsmålet mitt går til arbeidsministeren. Det nærmar seg jul, det nærmar seg desember, og det nærmar seg utløpet av gjeldande IA-avtale. I budsjett høyringa til arbeids- og sosialkomiteen måndag var det mange av partane i arbeidslivet som sterkt etterlyste at ein må få på plass ein ny IA-avtale.

Arbeid med inkluderande arbeidsliv er viktig, og ei vidareføring og forbetring av IA-avtalen kan vere ein måte å styrkje det arbeidet på. Samtidig har vi fleire store utfordringar. Ei av dei er at mange av dei positive verkemidla gjennom IA-avtalen, f.eks. tilretteleggingstilskott frå Nav, berre er tilgjengelege for enkelte bedrifter og ikkje for alle bedrifter. Det gjeld også mange andre gode verkemiddel som burde ha vore tilgjengelege for alle, og det går ut over småbedrifter at det ikkje er slik.

Ei anna utfordring er at vi framleis har eit betydeleg høgare sjukefråvær enn nabolanda våre, og at det har skjedd lite i så måte. I sommar kom ei evaluering frå SINTEF

som langt på veg konkluderte med at IA-avtalen ikkje har fungert etter hensikta.

Kan statsråden gi ei «løypemelding» om korleis ein ligg an i arbeidet med å få på plass ein ny IA-avtale? Og kva vil ein gjere for å sørje for at avtalen vil fungere etter hensikta denne gongen?

Statsråd Robert Eriksson [10:51:47]: Denne regjeringen ønsker å videreføre IA-avtalen. IA-avtalen er viktig for å nå de tre delmålene: få redusert sykefravær, få flere inkludert inn i arbeidslivet – de som i dag står utenfor med nedsatt arbeidsevne, og, ikke minst, få flere eldre til å stå lenger i arbeidslivet.

Skal man lykkes, må man også være villig til å se på nye tiltak, og jeg er helt enig med representanten Rotevatn. For det første setter vi i gang arbeidet med en ny IA-avtale nå i høst, og partene er allerede innkalt til drøftelser. Vi har som hovedmålsetting å sørje for å få bedre tiltak – mer målrettede tiltak – for å lykkes innenfor alle de tre delmålene på en bedre måte. Selv om det er vanskelig, krevende og utfordrende, ønsker denne regjeringen å ha klare ambisjoner om å få bedre tiltak og bedre resultater på samtlige områder.

Så har sykefraværet gått ned med 9,5 pst. i forhold til det som var den opprinnelige målsettingen. Men den opprinnelige målsettingen i 2001 var 20 pst., så vi står fortsatt langt unna den. Når det gjelder delmål 2, er vi veldig langt unna, og der trenger vi nye virkemidler. Det skal vi sette oss ned og drøfte med partene. Når det gjelder delmål 3, er vi fortsatt også langt unna. Men det har kommet en positiv bedring ved at det nå er flere eldre som står litt lenger i arbeidslivet. Vi er på rett vei, vi vil tydeliggjøre våre virkemidler, slik at de blir enda bedre på det området.

Så er det viktig for denne regjering å sørje for at vi får gått igjennom tiltak, finner ut hva det er som fungerer, bygger opp under de tiltakene som fungerer, og får redusert og fjernet de tiltakene som ikke fungerer, men som skaper økt byråkrati og fører til at vi ikke når resultatene på en god måte.

Så vi er i gang, og vi vil gå i gang i løpet av høsten med en ny IA-avtale.

Sveinung Rotevatn (V) [10:53:57]: Det er godt å høyre at statsråden deler mykje av mi beskriving av verkelegheita – at vi framleis dessverre står langt unna å nå særleg delmål 2 og delmål 3.

For å få eit meir inkluderande arbeidsliv og eit meir fleksibelt arbeidsliv meiner også Venstre at ein bør vere villig til å sjå på noko av lovverket vårt. Sist vi hadde ei borgarleg regjering, blei det foreslått ein del fornuftige oppmjukingar og liberaliseringar i f.eks. arbeidsmiljøloven, bl.a. for å inkludere fleire i arbeidslivet vårt.

Den gongen blei det brukt veldig sterke ord om dette, særleg frå delar av fagrørsla. No den siste veka har det blitt rasla mykje med sablane igjen, og det har kome sterke åtvaringar mot å gjere arbeidslivet vårt meir fleksibelt.

Meiner statsråden at den førre borgarlege regjeringa gjekk altfor langt i å gjere arbeidslivet meir fleksibelt, eller meiner han – som Venstre – at det er nødvendig å ha andre

reglar for gjennomsnittsutrekning av arbeidstid, for meir mellombelse tilsetjingar og for å inkludere fleire i eit meir fleksibelt arbeidsliv?

Statsråd Robert Eriksson [10:55:00]: Takk for spørsmålet. La meg i alle fall først få understreke at jeg ikke skal være sensor overfor tidligere regjeringer og dele ut karakterer til dem. Men det som er viktig, er hva denne regjering skal gjøre av politikk – og gjennomføring. Det som står i regjeringsplattformen, er ikke noe vi har skrevet bare for å skrive det. Det er noe vi har skrevet fordi vi skal gjennomføre det. Denne regjeringen er klar og tydelig på at vi skal ha et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle. Vi skal sørge for mer fleksibilitet i arbeidslivet. Vi ønsker å gjøre det lettere med midlertidige ansettelser for å senke terskelen, så flere kan få lov til å komme seg inn i arbeidslivet – få en arena å prøve seg på. Det kommer vi tilbake til på egnet måte i Stortinget om hvordan vi implementerer.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Pål Farstad.

Pål Farstad (V) [10:56:14]: Venstre synes ikke regjeringens endring av permitteringsreglene – og det statsråden nå sa – er et riktig svar på spørsmålet fra representanten Rotevatn.

Fiskeindustrien er en bransje som er avhengig av fleksibilitet på grunn av sesongvariasjoner i råstofftilgang. Representanten Knag Fylkesnes var i et tidligere spørsmål i dag inne på uheldige konsekvenser av endringer i permitteringsreglene.

Venstre frykter at den endring som er foreslått, vil gi alvorlige konsekvenser for fiskeindustriens mulighet til å tilby faste arbeidsplasser. Det har fiskeindustrien gitt tydelig melding om de siste dagene, ikke minst har næringen sagt det selv.

Så mitt spørsmål er: Hva vil regjeringen gjøre for å hindre at endringer i permitteringsreglene får negative konsekvenser for fiskeindustrien generelt og for de ansatte i denne industrien spesielt?

Statsråd Robert Eriksson [10:57:18]: La meg først få lov til å understreke at permitteringsregelverket ikke er en del av IA-avtalen som sådan – så vi er litt presise på det.

Når det gjelder endringer i budsjettet på permittering, har jeg allerede svart opptil flere ganger fra denne talerstolen i dag. Men la meg gjenta svaret: Denne regjering ønsker en vekstfremmende næringspolitikk med generelle, gode rammebetingelser for hele det norske næringslivet. Det vil også komme fiskerinæringen til gode.

Så er det viktig igjen å gjenta at vi med 26 ukers permittering sørger for å kunne allokere arbeidskraften. For det første er den tilpasset arbeidsmarkedets situasjon – man kan allokere arbeidskraft raskere ut fra langvarig permittering og inn til arbeidslivet. Men nøkkelen ligger i den samlede næringspolitikken og skatte- og avgiftspolitikken denne regjeringen fører, som er en vekstfremmende

skatte- og avgiftspolitik – og næringspolitikk – som også kommer fiskerinæringen til gode.

Presidenten: Dag Terje Andersen – til oppfølgings spørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [10:58:29]: Først vil jeg gi min tilslutning til det nylige oppfølgings spørsmål, for selv om permitteringsreglene ikke er en del av IA-avtalen, er det en del av rammebetingelsene for arbeidslivet som begge parter i arbeidslivet er opptatt av. Det påvirker klimaet i avtalen. Jeg kan fortelle at når vi har hatt høringer i komiteen, har ikke bare fiskeindustrien, som blir hardest rammet av regjeringsskiftet, men også øvrig industri, som får svekket permitteringsreglene, bedt innstendig om at vi prøver å stoppe de forslagene fra regjeringen. Det mener jeg bidrar til et bedre samarbeid med partene i arbeidslivet.

Så til Rotevatns oppfølgings spørsmål som gjelder fleksibiliteten i arbeidslivet. For nå har OECD akkurat kommet ut med sin rapport om arbeidsmarkedet i 2013, der de har gått grundig gjennom dette med midlertidige ansettelser. Der understreker de at det å ansette folk midlertidig, ikke gir flere jobb, men det gir flere, som ville hatt fast jobb, en midlertidig jobb. Vil nå statsråden legge bort planene om å øke adgangen til midlertidige ansettelser?

Statsråd Robert Eriksson [10:59:43]: Svaret er nei. Vi ønsker å sette oss ned og foreta en oppmyking for å gjøre det lettere med midlertidige ansettelser. Jeg viser også til den rød-grønne regjeringens arbeidslivsmelding som viser at rundt 60 pst. av dem som starter med en midlertidig stilling, kommer over i fast stilling innen to år. Det viser at den måten vi har gjort det på i Norge, er bra med tanke på å få flere inn i arbeidslivet. Hvorfor ikke da se på muligheten for å myke det opp noe, slik at flere ungdommer, folk med nedsatt arbeidsevne og også innvandre-re får en arena å prøve seg på for å komme inn i arbeidslivet? Jeg har gjennom mine åtte år som politiker i dette hus møtt mange ungdommer, innvandrerdommer og folk med nedsatt arbeidsevne som sier: Jeg skulle gjerne hatt en arena og vist meg frem på – bare jeg hadde fått den arenaen, skulle jeg vist at jeg duger. Vi vil skape den arenaen for de personene og gjøre det enklere å få fast ansettelse.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:00:52]: Når en snakker om inkluderende arbeidsliv, er det klart at arbeidsmiljøloven er viktig, for det skal også være en lov som er med på å beskytte arbeidstakerne og sikre at de kan stå lenge i arbeid. Statsråden vil ikke gjøre seg til sensor over tidligere regjeringer, og derfor kan jeg gjøre det. Jeg mener opplagt at Bondevik gikk for langt, og jeg er glad for at denne regjeringa, i samarbeid med Kristelig Folkeparti, har vært opptatt av at en ikke skal gå så langt i de endringene som skal komme. En skal ikke ha noen liberalisering, men en skal ha tilpasninger til et mer moderne arbeidsliv og den tida vi lever i.

Når en snakker om IA-avtalen som skal inngås, er jeg glad for at statsråden signaliserer at han ønsker en ny avtale. Det er mye i avtalen som fungerer, og det er noe som ikke fungerer så godt. En ser også tydelig at det er forskjeller – der bedriftene tar et tydelig ansvar og ledelsen går inn og fokuserer på ulike viktige tiltak, oppnår en som regel gode resultater.

Spørsmålet mitt er: Når statsråden ønsker flere tiltak og forbedringer, hvilke tiltak er det han ikke synes fungerer godt i dagens avtale?

Statsråd Robert Eriksson [11:01:59]: Jeg skal vokte meg vel for å begynne å gå konkret inn på de ulike tiltakene. Jeg tror nok det er forståelse for i Stortinget og klokt av statsråden å sette seg ned sammen med partene i arbeidslivet og diskutere de ulike tiltakene, og at vi gjør ting i riktig rekkefølge. Men la meg peke på én ting, og det er at den sykmeldingspraksisen som vi har i dag, har skapt unødvendig byråkrati både for arbeidsgiver i form av oppfølging, for Nav når det gjelder oppfølging, og ikke minst for leger som føler det problematisk at det blir mer byråkrati. Til syvende og sist er det den sykmeldte som blir kastebal len mellom de systemene. Her ser jeg klart og tydelig at vi må få mer forenkling som gjør at man får en tettere, bedre og sømløs oppfølging av den sykmeldte. Målet er jo ikke å skape byråkrati med virkemidlene, målet er å skape gode virkemidler som sørger for at den sykmeldte kommer seg raskt tilbake til arbeidslivet.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:03:14]: IA-avtalens punkt om å få flere inkludert i arbeidslivet er ikke noen tilfeldighet. Det er et utrolig viktig samfunnsmessig mål, og en ønsker å få partene med på det. Det er helt grunnleggende for både menneskenes verdighet og samfunnets utvikling at en har trygghet i arbeidslivet. Dette blir stadig mer krevende. Jeg vet at fireårsregelen når det gjelder arbeidsavklaringspenger, utløper i mars neste år for 63 900, jf. tall fra Nav i september. Samtidig har vi en historisk høy arbeidsinnvandring i praktiske yrker, og mange av dem konkurrerer om de samme arbeidsplassene. Det er altså svært krevende.

Mitt spørsmål er følgende: Når det gjelder de som har delvis arbeidsevne, de som vi skal inkludere, er tiltakene overfor arbeidsgiver og eksempelvis det offentlige nå gode nok til at de blir ansatt med sin arbeidsevne?

Statsråd Robert Eriksson [11:04:22]: Det er et viktig spørsmål representanten Lundteigen tar opp, og det er nettopp derfor vi skal se på den biten når vi skal sette oss ned og forhandle med partene og drøfte tiltakene som skal inn i en ny IA-avtale. Det vil være et viktig moment å finne gode løsninger på det, for der henger man igjen i stor grad i offentlig sektor.

Så må jeg få lov til å si at representanten Lundteigens parti har sittet i regjering i åtte år før oss. Det delmålet som er mest forsømt, er delmål to, som Lundteigen her er opp-

tatt av. Hvorfor har ikke den forrige regjeringen gjort det som Lundteigen mener man burde gjort i de åtte årene man har sittet i regjering?

Når det gjelder arbeidsavklaringspengene, de som utløper der, har den forrige regjeringen sittet i åtte år uten å følge opp de menneskene i det hele tatt. Jeg har sittet i fire år – nei, fire uker, unnskyld, jeg håper jeg kan sitte i fire år og kanskje lenger – og vi har allerede startet oppfølgingen av de menneskene og begynt å gi 20 000 av dem en avklaring bare på de ukene vi har sittet i regjering.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:05:46]: Mitt spørsmål går til arbeidsminister Robert Eriksson.

Et av de mest usosiale kuttene som Høyre og Fremskrittspartiet har avtalefestet at de skal gjøre, er det kraftige kuttet i alderspensjonen for uføre. Dette handler om mennesker som ikke har noen mulighet til å jobbe mer og lenger for å nulle ut virkningen av levealdersjusteringen, en ordning som Fremskrittspartiet har vært så imot at de ville fjerne den for alle. Det er derfor særlig opprørende at det første de går løs på, er å fjerne den halve skjermingen som den rød-grønne regjeringen fikk på plass for dem som har hatt uføretrygd – de mest sårbare, de som ikke kan gjøre noen ting for å motvirke kuttene. Og det er mye penger – full virkning av dette er 6 mrd. kr som skal suges ut av lommebøkene til de sjukeste alderspensjonistene. Mange har vært uføre hele livet og har ikke hatt noen mulighet til å nulle ut denne virkningen. En rapport som kom fra organisasjonen Unge funksjonshemmede denne uken, viser bl.a. at de gjennom livet i gjennomsnitt har 10 000 kr mindre i måneden å leve av enn alle andre. I tillegg skal de nå oppleve å få full virkning av levealdersjusteringen i alderstrygden.

Da er mitt spørsmål til Fremskrittspartiet følgende: Hvorfor mener Fremskrittspartiet at uføre på alderspensjon har for mye penger, mens de på den andre sida mener at de rikeste menneskene i dette landet skal ha millioner i skattelette?

Statsråd Robert Eriksson [11:07:38]: La meg først få lov til å minne om – og det er helt riktig som representanten Andersen peker på – at Fremskrittspartiet var det eneste partiet som sto utenfor pensjonsreformen. Denne regjeringen og jeg har et klart mandat om å slutføre pensjonsreformen på en god måte. Det ville vært oppsiktsvekkende hvis en statsråd hadde stått i denne sal og sagt at han ikke ville gjennomføre Stortingets vedtak – det hadde vært oppsiktsvekkende. De som har innført levealdersjustering, er bl.a. den forrige regjeringen og SV, Karin Andersens eget parti. Når levealdersjustering allerede er innført, mener jeg det er både naturlig og fornuftig at man har lik levealdersjustering for alle alderspensjonister, som sørger for at man ikke havner i en situasjon der en som jobber til han er 67 år, med akkurat de samme forutsetningene som en som har jobbet delvis og er delvis ufør, kommer dårligere ut som alderspensjonist enn den som har vært ufør. Det synes jeg ikke appellerer til at flere eldre kan stå lenger i arbeidslivet, det

ville vært et urettferdig system i mitt hode. Når først levealdersjustering er innført, er det viktig for oss å sørge for at vi har lik levealdersjustering for alle.

Karin Andersen (SV) [11:09:07]: Stortinget har vedtatt halv levealdersjustering for uføre som skal over på alderspensjon, nettopp fordi de ikke kan gjøre seg nytte av det som er mekanismene i pensjonsforliket, nemlig at man kan stå lenger for å nulle ut virkningen av levealdersjusteringen. Det er derfor det var så viktig for SV, da vi jobbet med ny uføretrygd, at denne ordningen skulle på plass. Jeg hadde virkelig forventet at et parti som påstår å ha en sosial profil, men som også har vært opptatt av pensjonistene, hadde tviholdt på den skjermingen som disse alderspensjonistene har. Men det er kanskje slik at arbeidsministerens partikollega fra Fremskrittspartiet, som i dag er i mange aviser og sier at partiet har blitt et parti mer for akademikere og rikfolk enn for vanlige folk, har rett.

Ser arbeidsministeren den skeive fordelingspolitikken som bl.a. dette forslaget innebærer?

Statsråd Robert Eriksson [11:10:12]: Denne regjeringen, denne arbeidsministeren, ser at Stortinget har gjort et vedtak som også innebærer at man skal evaluere pensjonsreformen og levealdersjusteringen innen 2018. Denne arbeidsministeren, denne regjeringen, ser også at Stortinget allerede har vedtatt ny uførepensjonsreform med igangsetting fra den 1. januar 2015.

Jeg vil minne representanten Karin Andersen om at hennes tidligere regjeringssjef Jens Stoltenberg også sa at det sjelden er sånn at du enten er helt syk eller helt frisk – alle sammen er litt midt imellom. Vi får et nytt uføresystem som gjør at man kan kombinere arbeid og uføretrygd på en mye mer fleksibel måte. Det vil også gjøre det enda mer fornuftig å ha lik levealdersjustering når først levealdersjustering er innført for alle alderspensjonister.

Mitt spørsmål tilbake er da: Hvordan skal du kunne gradere de ulike levealdersjusteringene hvis du jobber 60 pst. og er 40 pst. ufør?

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:11:38]: Dette er jo en besnærende logikk, men det er ikke til å komme bort ifra at Fremskrittspartiet med dette forslaget innfører et ganske vekslende forhold til arbeidslinjen. På den ene siden vil regjeringen gi mer penger til flere mennesker for ikke å jobbe, gjennom kontantstøtten, mens de som er syke eller etter et langt arbeidsliv har slitt seg ut og ikke har mulighet til å jobbe lenger, skal straffes med lavere pensjonsutbetalinger.

Vi har hørt arbeidsministeren forsøksvis forklare dette, men jeg har lyst til å spørre arbeidsministeren: Hva har han å si til de menneskene som nå vil få utbetalt mindre pensjon uten at de selv kan gjøre noe som helst med det?

Statsråd Robert Eriksson [11:12:28]: Det denne arbeidsministeren og denne regjeringen kan si til de pensjo-

nistene, er at Stortinget har vedtatt en pensjonsreform med levealdersjustering. Denne regjeringen er opptatt av en klar sosial profil, men vi er også opptatt av en klar rettferdighet i måten vi organiserer og tilrettelegger politikken på.

Derfor er det rettferdig at alle alderspensjonister får samme levealdersjustering. Det vil gjøre at man får et enklere, avbyråkratisert system som gjør at man får en riktige måte å beregne pensjonene på. Jeg synes det er fornuftig. Jeg synes det er bra å sørge for at vi har rettferdighet i pensjonssystemet – at denne regjeringen forholder seg til Stortingets vedtak. Selv om Fremskrittspartiet var imot pensjonsreformen, må vi forholde oss til Stortingets vedtak – noe annet hadde vært oppsiktsvekkende – og gjennomføre det på en rettferdig måte. At rettferdighetsprinsippet ligger til grunn, synes jeg er veldig bra.

Presidenten: Lise Christoffersen – til oppfølgings-spørsmål.

Lise Christoffersen (A) [11:13:27]: Jeg registrerer at statsråden i denne saken prøver å skyve dem med graderte pensjoner foran seg. Det er jo et byråkratisk argument som jeg regnet med at vi ville få færre av fra denne regjeringa.

Men jeg synes det er et kunstig argument at det er synd på oss som har jobbet og tjent til pensjon hele livet, fordi vi beholder en liten fordel for dem som ikke har hatt den muligheten. Vi som har jobbet hele livet, får nok mer å leve av som alderspensjonister enn de som aldri fikk muligheten til å jobbe.

Det er jo ikke bare levealdersjusteringa vi snakker om her. Ut ifra regjeringsplattformen kan det også se ut som det spøker for barnetillegget mens de er uførepensjonister. Jeg lurer på: Hva galt har de uføre gjort, som får Høyre-Fremskrittsparti-regjeringa til å ta fra dem de små fordelene de måtte ha?

Statsråd Robert Eriksson [11:14:39]: La meg være nøyaktig presis på at de uføre ikke har gjort noe galt. Vi skal sørge for at de uføre får en god inntektssikring også i fremtiden. Det er denne regjeringen opptatt av.

Men denne regjeringen er også opptatt av et rettferdig system. Jeg må virkelig si at jeg blir litt overrasket når representanten Christoffersen kaller det som gjelder graderingen av uføretrygd, for «et byråkratisk argument». Var det ikke det som var hele poenget da den forrige regjeringen med et enstemmig storting gikk inn for den graderingen, at man lettere kunne kombinere trygd og arbeid, slik at den enkelte skulle bli hjulpet til å kunne ta ut sin arbeidsevne på en positiv måte? Hvis det plutselig nå har blitt byråkratisk og Arbeiderpartiet har gått bort fra arbeidslinjen, synes jeg det er veldig overraskende.

For denne regjeringen er det veldig viktig å legge til rette for at man motiverer og gjør det enkelt for den enkelte å ta i bruk sin arbeidsevne, og at man også har noe igjen for å gjøre det. Det synes jeg er en god, rettferdig politikk, og det står denne regjeringen for.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:15:54]: Jeg må innrømme at jeg smiler litt når jeg hører på de rød-grønne. Det oppfattes slik at når regjeringa har bestemt seg for noe, er det sånn det blir. Da vil jeg minne Stortinget om at den nye parlamentariske situasjonen gjør at regjeringa trenger flertall for at saker skal bli vedtatt. Kristelig Folkeparti ønsker ikke å fjerne den halveringa av levealdersjusteringa som de uføre har.

Når en snakker om levealdersjustering, om pensjonssystem, er det kompliserte saker, men jeg synes det er rimelig at min generasjon, vi som sannsynligvis lever litt lenger – beregningene viser det – kan kompensere for det med å jobbe litt lenger. Men det er ikke like enkelt for en som er ufør, som ikke har mulighet til å jobbe, å kompensere for at en kommer til å leve lenger med å jobbe lenger – for en kan ikke jobbe. Det poenget håper jeg at statsråden og regjeringa ser og vurderer før de kommer med en sak til Stortinget.

Jeg ønsker å utfordre statsråden: Hvordan tenker han å få saken gjennom i Stortinget?

Statsråd Robert Eriksson [11:16:58]: Denne regjeringen vil naturlig nok ta Stortinget på det dypeste alvor. Vi skal legge frem saker for Stortinget som vi mener er rettferdige. Jeg kjenner jo Kristelig Folkeparti som et parti som også er veldig opptatt av rettferdighet, at det skal lønne seg å jobbe, og at man har gode incitamenter for det.

Så jeg føler meg ganske trygg på at vi skal klare å komme frem til gode, fornuftige og rettferdige løsninger på både det som gjenstår i pensjonsreformen, og andre saker med Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Helga Pedersen (A) [11:17:52]: Mitt spørsmål er til kommunalministeren.

En av de store og viktige oppgavene som norske kommuner har, er å sikre et godt barnehagetilbud. Da Høyre satt i opposisjon, opplevde vi at de ofte var veldig kritiske til de ambisjonene vi hadde på barnehageområdet, til tross for en storstilt utbygging av barnehageplasser i den perioden.

For omtrent ett år siden utfordret vi Høyre her i Stortinget på deres egne ambisjoner om at kommunene skal legge til rette for løpende opptak. Daværende familiepolitisk talskvinne i Høyre, Linda Hofstad Helleland, sa da:

«I vårt alternative statsbudsjett må vi forholde oss til det rødgrønne systemet som gjelder. Men vi skal selvsagt finne pengene som trengs når vi kommer i regjeringskontorene neste høst. Det samme gjelder for løpende opptak i barnehagene. Høyre har ennå ikke vedtatt vårt nye program, og det vil jo ikke gjelde før i neste stortingsperiode.»

Status nå er at Høyre har vedtatt sitt nye program, og der står det at man skal sørge for at kommunene legger til rette for løpende opptak. Men vi kan konstatere at programmet tydeligvis ikke har begynt å gjelde ennå.

I det kommuneopplegget som vi la fram for noen uker siden, la vi inn penger til utvidelse av retten til barnehageplass og en opptrapping mot to opptak. Men da tilleggs-

proposisjonen fra Høyre og Fremskrittspartiet kom i forrige uke, kunne vi se at det de syntes var for lite ambisiøst i fjor, var altfor ambisiøst i år – og etter valget.

Jeg har registrert at kommunalministeren snakker mye om forenkling, men hvorfor er det da viktigere for Høyre å prioritere store skattekutt til dem som har mest fra før, framfor å forenkle hverdagen til norske småbarnsfamilier?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:20:06]: Når ikke presidenten påpeker det, bør kanskje jeg gjøre det, nemlig at dette er et spørsmål som ligger under en annen statsråd, og det er praksis i Stortinget at man stiller spørsmålene til den statsråden som har ansvaret. Jeg velger likevel å svare på det, fordi det er litt spesielt at en regjering som har sittet i åtte år, og som helt frem til stortingsvalget argumenterte mot to opptak fordi det var for dyrt, plutselig finner ut at det skal man legge inn i budsjettet på vei ut av departementskontorene. Det tror jeg kanskje sier mer om den regjeringen som var på vei ut, enn om den regjeringen som har kommet inn, som ikke har i sin plattform at den skal gjennomføre to barnehageopptak. Det vi har valgt å prioritere i budsjettet for neste år, er det vi har lovet, nemlig likebehandling mellom kommunale og ikke-kommunale eller private barnehager. Det er viktig for mange småbarnsforeldre, og det er viktig for tilbudet og mangfoldet innenfor barnehagesektoren. Vi gjennomfører også andre tiltak i budsjettet som bidrar til at familiene har større valgfrihet.

Helga Pedersen (A) [11:21:32]: Jeg syntes ikke jeg fikk noe veldig godt svar på det spørsmålet jeg stilte, nemlig hvordan en statsråd og en regjering som er så opptatt av å forenkle i retorikk, ikke prioriterer det i politikk og gjennom budsjettet. Når det står i Høyres program at man vil legge til rette for at kommunene kan gjennomføre løpende opptak, er det vanskelig å forstå det på noen annen måte enn at det er noe Høyre har lovt sine velgere. Jeg synes også det er litt overraskende at kommunalministeren prøver å springe fra sitt ansvar på dette området, for det er jo ikke slik i dag at kommunene ikke kan gjennomføre løpende opptak, men det koster penger å gjøre det. Derfor er det viktig at det kommer penger til dette i kommuneopplegget.

Derfor er mitt spørsmål: Vil kommunalministeren bidra til at kommunene i årene som kommer, får penger til å innfri Høyres veldig klare valgkamplofter?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:22:30]: Med fare for å bli i overkant formell: La meg bare gjenta at det er en annen statsråd som er konstitusjonelt ansvarlig for de spørsmålene som reises, og at de spørsmålene som reises i spørre-timen, knytter seg til regjeringsplattformen. Men når det er sagt, er det også forskjell på løpende opptak og på to barnehageopptak. Løpende opptak kan kommunene legge til rette for på en annen måte enn ved at storting og regjering skal vedta to opptak.

Det er også slik at vi i vårt tillegg til budsjettet for 2014 opprettholder veksten i frie inntekter til kommunene, ja, vi øker den faktisk litt i forhold til den rød-grønne regjeringen. De rød-grønne partiene bør ta inn over seg – de brukte hele

valgkampen på å si at en Høyre–Fremskrittsparti-regjering ville rasere kommuneøkonomien – at vi faktisk har styrket kommunenes frie inntekter. Og ja, vi kommer til å legge til rette for en god, solid og forutsigbar økonomi for kommunene i årene som kommer.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først representanten Rigmor Aasrud.

Presidenten vil understreke at spørsmålet må relateres ikke bare til hovedspørsmålet, men også til kommunalministerens ansvarsområde.

Rigmor Aasrud (A) [11:23:57]: Jeg registrerer at statsråd Sanner ikke vil svare konkret på barnehagespørsmål, men la meg likevel relatere mitt spørsmål til barnehager.

Vi har gjennom de siste årene hørt at Høyre har nye ideer og bedre løsninger. Det har vært et mantra som har gått igjen i flere år. Jeg regner med at Høyre da ikke bare har nye ideer, men også har bedre løsninger på en del spørsmålsstillinger.

Når det gjelder styring av kommunesektoren, kan det enten gjøres gjennom rammer, penger, eller det kan gjøres gjennom lover og forskrifter. Og vi har hørt statsråd Sanner si at man skal satse mer på lokaldemokratiet – mindre lover og regler. Man gir også mindre penger til kommunene for å kunne gjennomføre det som står i Høyres program om barnehageplasser. Hvilke virkemidler ser statsråd Sanner for seg at man skal styre kommunene etter for å nå de målene som er i Høyres program?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:24:59]: La meg først si at jeg har svart på spørsmålet om barnehager, jeg har svart at vi har prioritert det regjeringen har lovet, nemlig økt likebehandling av kommunale og ikke-kommunale eller private barnehager. Det var også et løfte som den rød-grønne regjeringen ga, men som den rød-grønne regjeringen valgte å bryte. Tilsvarende: Når det gjaldt to barnehageopptak, mente de rød-grønne partiene – og Arbeiderpartiet i særdeleshet – før valget at det var nærmest uansvarlig og for dyrt, men på vei ut av regjeringskontorene fant man ut at det passet å putte det inn i et budsjett man ikke fikk ansvaret for. Så vi følger opp de løftene som Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har gitt. Vi skal måles på det som står i vår plattform, og det er jeg helt sikker på at vi kommer til å levere på. Og ja, vi skal sikre at kommunene har solid, god og forutsigbar økonomi i årene som kommer, som gjør at kommunene kan ta sitt ansvar for å sørge for gode barnehage tilbud til landets småbarnsforeldre.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:26:11]: Det er et tegn på at en statsråd har en dårlig sak når han begynner å skyve det formelle foran seg hele tiden, istedenfor å stå for den politikken en statsråd har ansvaret for.

I den rød-grønne perioden prioriterte vi først full barnehagedekning, for vi mente at det viktigste var at det skul-

le være full barnehagedekning i hele landet. Det var en stor valgfrihetsreform som vi gjennomførte. Da vi hadde gjennomført det, økte vi kontantstøtten til 5 000 kr for de minste barna, for vi mente at det ga større valgfrihet for småbarnsfamilier. Det neste prosjektet vi så satte i gang, var to årlige barnehageopptak, og vi ville gi de pengene gjennom kommunalministerens budsjett, fordi vi ønsket å styrke kommunenes mulighet til å gjennomføre to årlige barnehageopptak. Høyre sa i fjor at det ville gi dramatiske konsekvenser for småbarnsfamiliene å måtte vente et helt år for å få barnehageplass. Hva er forskjellen fra i fjor til i år? Er det fortsatt dramatiske konsekvenser når småbarnsfamilier må vente et helt år, eller hadde det vært klokere å innføre to opptak, som den forrige regjeringen ønsket?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:27:15]: La meg starte med å gi honnør for veksten i antall barnehageplasser og den barnehagereformen som ble vedtatt. Det mener jeg er en reform som den rød-grønne regjeringen gjennomførte, som også vil stå seg i ettertid. Det ble ikke gjennomført så mange andre reformer, men den reformen ble gjennomført. Den var viktig, og den var viktig for landets småbarnsforeldre.

La meg gjenta at når det gjelder to barnehageopptak, har ikke Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen lovet det. Vi leverer på det vi har lovet i vår plattform, og det er likebehandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager. Det løftet har også de rød-grønne gitt, men de holdt det ikke. To barnehageopptak mente Arbeiderpartiet var nærmest uansvarlig før valget, og så foreslo man det i et budsjett man ikke skulle ha ansvar for. Så enkelt er det.

Men så er det klart at vi skal legge til rette for en god kommuneøkonomi i årene som kommer, som gjør at flere kommuner kan gjennomføre løpende barnehageopptak. Det mener jeg er både riktig og ønskelig.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til siste oppfølgingsspørsmål.

Presidenten vil igjen minne om at representantene bør stille spørsmål som er relatert til statsrådenes område.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:28:32]: Det herskar full forvirring om kven som egentleg har ansvaret for barnehagane. Vi stilte spørsmål ved ein nøyaktig liknande situasjon i førre veke, da statsminister Solberg svarte på spørsmål. På ei utfordring frå til slutt Rigmor Aasrud svarte ho at ein skal gjere kommunane i stand til å ha løpande opptak. Så kom budsjettet i førre veke. Der gjekk den nye regjeringa bort frå å auke talet på barnehageplassar, slik at ein skulle trappe opp mot løpande opptak. Det er kommunalministeren som skal gjere kommunane i stand til å ha løpande opptak, som er ei langt dyrare løysing enn å ha to opptak, altså ei mykje meir ambisiøs ordning.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: På kva måte skal ein gjere kommunane i stand til å ha løpande opptak?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:29:28]: Det er ingen forvirring om hvem som har ansvaret for barnehagene. Det konstitusjonelle ansvaret ligger under kunnskapsministe-

ren, og mitt ansvar er kommunene. Vi er opptatt av at kommunene skal ha en forutsigbar og god økonomi, og på den måten kan man legge til rette for løpende opptak hvis det er det kommunene prioriterer. For denne regjeringen er det viktig også å respektere det lokale selvstyret.

Norge er et mangfoldig land, hvor det er ulike utfordringer i bygd og i by. Da er det viktig at vi har mest mulig ansvar i kommunene, slik at de kan prioritere hva de mener er viktig. Noen kommuner vil legge til rette for løpende opptak innenfor de rammene de har, andre kommuner vil prioritere noe annet.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r. 2 [11:30:31]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Bård Vegar Solhjell til statsministeren, er overført til justis- og beredskapsministeren. Imidlertid er spørsmålet utsatt til neste spørretime, da justis- og beredskapsministeren er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Audun Lysbakken til ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet bortfaller imidlertid, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 4, fra representanten Karin Andersen til utenriksministeren, er utsatt til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmålene 9, 10 og 11, fra henholdsvis representantene Kjersti Toppe, Martin Henriksen og Anne Tingelstad Wøien til kunnskapsministeren, er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Bård Vegar Solhjell til statsministeren:

«I svarbrev til meg datert 6. november 2013 om åpne kundelister skriv statsministeren: «Jeg har forståelse for at allmennheten ønsker innsyn i denne typen opplysninger». Ho viser samstundes til forvaltingslova sitt punkt om teieplikt som avgrensar dette. Ulike tiltak, lovendringar, praksisendringar i bransjen eller anna, kan bidra til det statsministeren har forståing for.

Vil statsministeren og regjeringa gjere framlegg om eller bidra til tiltak som kan sikre innsyn i kundelister til politikarar?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til justis- og beredskapsministeren. Imidlertid er spørsmålet utsatt til neste spørretime, da justis- og beredskapsministeren er bortreist.

S p ø r s m å l 2

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:31:04]: Mitt spørsmål går til finansministeren:

«Garantiene for norske bankinnskudd er viktig for stabilitet og trygghet i den norske økonomien. EU jobber med nye regler for innskuddsgaranti for bankinnskudd, noe som kan føre til et press for å svekke den norske ordningen.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at norske interesser blir ivaretatt i den pågående forhandlingen i EU?»

I n g j e r d S c h o u hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Siv Jensen [11:31:41]: I Norge garanteres bankinnskudd opp til 2 mill. kr per innskyter per bank. Solide banker og en god og troverdig innskuddsgarantiordning er viktige deler av norsk finansregulering, og det bidrar til stabilitet og ro rundt bankene. Særlig er dette viktig i økonomiske nedgangstider. Jeg vil følge opp det gode arbeidet som, med støtte fra alle de politiske partiene på Stortinget, hittil har vært gjort for å beholde den norske innskuddsgarantiordningen. Dette har jeg også tydelig understreket i den tilleggsproposisjonen som regjeringen la frem sist fredag.

I EU er dekningsnivået for innskuddsgarantiordningen harmonisert til 100 000 euro i alle EU-land. Bestemmelsen er foreslått videreført i en større revisjon av innskuddsgarantiordningen som det nå arbeides med i EU. Europaparlamentet tok ved første gangs behandling av saken i februar 2012 inn en bestemmelse som ivaretar Norges behov for å beholde gjeldende dekningsnivå. Kort tid før regjeringsskiftet har Europaparlamentet og rådet gjenopptatt trilogforhandlinger om innskuddsgarantiordningen.

Finansdepartementet ble i begynnelsen av oktober kjent med at det i disse trilogforhandlingene mellom Europaparlamentet, rådet og kommisjonen ble drøftet en konkret overgangsordning for Norge der historiske innskudd per en viss dato kan beholde gjeldende dekningsnivå i fem år fra direktivet trer i kraft.

Jeg vil fortsette å arbeide aktivt for at Norge kan videreføre vår innskuddsgarantiordning på permanent basis. Men vi kan heller ikke lukke øynene for den diskusjonen som faktisk skjer i EU. Jeg har derfor denne uken sendt brev til alle sentrale personer som deltar i trilogforhandlingene, for å understreke at den nye regjeringen fullt ut støtter den forrige regjeringens arbeid i denne saken. Videre argumenterer jeg på både prinsipielt og praktisk grunnlag mot en deling mellom historiske og nye innskudd. Et slikt skille vil være umulig å innføre, noe Finans Norge også har understreket i sitt brev av 5. november i år til partene i trilogforhandlingene.

I brevet som jeg nå har sendt, tar jeg til orde for at en

eventuell overgangsperiode må gjøres mye lengre enn fem år. Etter de siste direktivutkast som vi er kjent med, opererer EU selv med overgangsregler frem til 2027. Det er først da at EU selv kan snakke om harmoniserte regler i EU.

En god og troverdig innskuddsgarantiordning bidrar til at kundene kan stole på at sine bankinnskudd er trygge, og til at bankinnskudd er en god og stabil kilde til finansiering for bankene.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:34:49]: Takk for svaret. Jeg er veldig glad for at finansministeren er så tydelig på at hun vil jobbe aktivt for å beholde den norske ordningen slik som den er. Så kan en jo legge til at hvis finansministeren argumenterer prinsipielt mot overgangsordninger, som jeg er enig i, er det ikke så viktig hvor lang overgangsordningen egentlig er. Overgangsordninger er også noe som først er aktuelt hvis vi taper den aktuelle saken.

Jeg mener Norge har en god sak. Det er ikke sånn at det er kapitalflukt til Norge selv om vi har en høyere grense for innskuddsgarantier enn det EU har. Men jeg er likevel noe bekymret, og jeg lurer derfor på hva finansministeren vil gjøre om Norge ikke når fram i forhandlingene.

Statsråd Siv Jensen [11:35:35]: Jeg mener vi må ta ett stadium av gangen. Utgangspunktet nå er å argumentere for det permanente unntaket og holde fast ved det. Men samtidig understreker jeg så sterkt jeg bare kan, at det ikke er gjennomførbart å dele innskuddene, og dessuten at en eventuell overgangstid i alle fall må være så lang som EU selv bevilger seg. Jeg mener nok at også representanten Serigstad Valen bør være opptatt av lengden på overgangsordningen hvis det skulle bli en ny diskusjon. Men mitt utgangspunkt og regjeringens utgangspunkt er å konsentrere oss om å argumentere for å beholde den ordningen vi har, som er god, og som fungerer godt for Norge.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:36:25]: All den tid finansministeren snakker om overgangsordninger, er det jo i debatten åpnet for at vi kan komme til ikke å nå fram med vårt primærstandpunkt overfor EU. Det vil i så fall være veldig uheldig, og det vil være alvorlig. Derfor lurer jeg på om finansministeren ser flere handlingsalternativer enn å gå med på en overgangsordning. Jeg lurer f.eks. på om finansministeren vil åpne for at den norske regjeringen tar i bruk reservasjonsretten for å hindre innføring av regelverket i Norge, som vil svekke de norske grensene for bankinnskudd.

Statsråd Siv Jensen [11:36:58]: Jeg gjentar det jeg sa tidligere, nemlig at nå må vi ta ett stadium av gangen. Jeg mener at det viktigste nå er at signalet og røsten som kommer fra Norge, skal være like klare og tydelige som de har vært hele tiden, nemlig at vi vil argumentere for det permanente unntaket. Å begynne en stor og omfattende diskusjon om alternativer kan sende uheldige signaler, når vi faktisk er helt enige om fra norsk side, på tvers av alle de politiske partiene, at vi skal gjøre alt vi kan for å ivareta det permanente unntaket.

Det er også slik – det har jeg bare lyst til å opplyse om – at EU-delegasjonen nå følger opp de brev som jeg sendte 11. november, på samme måte som EU-delegasjonen har gjort hele tiden nettopp gjennom samtaler med helt sentrale personer i EU.

Spørsmål 3

Fra representanten Audun Lysbakken til ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU:

«Den norske reservasjonen mot EUs tredje postdirektiv kom fordi direktivet vil kunne gi alvorlige konsekvenser for post som en sentral del av norsk infrastruktur, og fordi det vil kunne være negativt for rettighetene til norske arbeidstakere.

Vil statsråden foreta en grundig utredning av hvilke konsekvenser en innføring av dette direktivet får for en så sentral del av den norske infrastrukturen som brevpost, og for rettighetene til norske arbeidstakere før reservasjonen mot direktivet eventuelt trekkes?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet bortfaller imidlertid, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 4

Fra representanten Karin Andersen til utenriksministeren:

«Tall fra europeiske organisasjoner som jobber med barn, anslår at én million barn forsvinner hvert år fra Europa. FN-organisasjonen som arbeider mot menneskehandel, UN Global Initiativ to Fight Human Trafficking, skriver i sin rapport at 1,2 millioner barn er utsatt for menneskehandel hvert år. Skal dette bremses og stoppes, må land samarbeide forpliktende og hensynet til barna være viktigst.

Hvilke initiativ vil utenriksministeren ta for å bidra internasjonalt til at flere barn blir funnet og bakmenn stoppet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 5

Jan Böhler (A) [11:38:14]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I Europa, USA og Japan er det i det siste tiåret innført en ny generasjon strålebehandling av kreft som kalles partikkelterapi. Den gir en sterkere og mer presis effekt, og det er anslått at den kan få avgjørende betydning for ca. 1 500 pasienter per år i Norge. En arbeidsgruppe har foreslått å bygge tre sentre for partikkelterapi i Bergen, Trondheim og Oslo. I valgkampen ville Høyres Bent Høie ikke svare på hvordan de stilte seg til dette.

Hvordan vil statsråden følge opp planene om å bygge sentre for partikkelterapi i Norge?»

Statsråd Bent Høie [11:39:00]: Partikkelterapi, spesielt protonbehandling, er i økende grad tatt i bruk internasjonalt. Det er grunn til å tro at partikkelterapi vil være å foretrekke framfor konvensjonell stråleterapi for stadig flere kreftformer. Partikkelterapi gir mindre skade til omkringliggende vev, og er spesielt viktig ved strålebehandling av barn og unge.

I foretaksmøtet i september, under den forrige regjeringen, fikk de regionale helseforetakene i oppdrag å gjennomføre et idéfasearbeid for etablering av regionale protonsentre i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Helse Vest ble bedt om å lede arbeidet, med bidrag fra de andre regionale helseforetakene.

Det skal utformes et mandat med mål, forutsetninger og rammer for prosjektet, og beskrives behov for ressurser og plan for gjennomføring av konseptfasen. Arbeidet skal gjennomføres innen 1. desember 2014.

Det er lagt til grunn at det skal etableres en koordinerende enhet ved ett av protonsentrene som får ansvar for å sikre geografisk rettferdig fordeling av pasientene, og for koordinering av felles protokoller som pasientene skal behandles etter.

Videre skal det planlegges for utvikling av en nasjonal samarbeidsmodell hvor universitetsklinikker som har protonenheter, samarbeider med øvrige klinikker uten anlegg, og at det etableres et nasjonalt forskningssamarbeid på partikkelterapi.

Jeg mener at etablering av partikkelterapi i Norge vil være et betydelig løft for kreftpasientene og for den pasientrettede forskningen.

For å sikre norske kreftpasienter tilgang til protonterapi inntil Norge har bygd opp eget behandlingstilbud er det nylig gjennomført en anskaffelsesprosess som har gitt avtaler med protonsentre i USA og i Europa. Avtalen innebærer at det skal være tilgjengelige behandlingssplasser for norske pasienter som fyller indikasjon for behandling. Avtalene gjelder fra høsten 2013.

Jeg vil følge opp arbeidet som er startet opp med å etablere protonsentre i Norge. Jeg er også opptatt av at norsk helsepersonell skal få mulighet til å bygge opp sin kompetanse på protonterapibehandling inntil vi kan tilby den type behandling i egne sentre i Norge. Det er derfor viktig at norsk helsepersonell gis mulighet til å følge pasientene til de sentrene som vi har avtale med, og hospitere der. Dette vil jeg følge opp overfor de regionale helseforetakene, slik at vi sikrer oss når vi eventuelt foretar disse betydelige investeringene i denne type tilbud i Norge, at vi faktisk har brukt tiden fram til det til å bygge opp nødvendig kompetanse til å kunne ha full utnyttelse av disse sentrene når de eventuelt er etablert.

Jan Böhler (A) [11:41:47]: Jeg takker for et positivt svar og for at man følger opp tråden som var startet på nå i sommer. Norge har vært på etterskudd der, så det er behov for å gire opp.

Jeg har et oppfølgingsspørsmål når det gjelder disse avtalene. Det er anslått at det kan være opp mot 1 500 pasienter i året i Norge som absolutt trenger denne type behandling, og hvor det kan være avgjørende. Til nå har det på fem år bare vært ca. 40 personer som har blitt sendt til utlandet for den type behandling – det er det tallet jeg har fått oppgitt.

Betyr det statsråden nå sa, om at man vil inngå nye avtaler, at man får et mye større volum av pasienter som kan få tilgang til denne type behandling i de årene vi må vente på de nye sentrene i Norge, for det er klart at det vil ta en god del år. Hvor stort vil det volumet være i antall pasienter som kan få protonterapibehandling i utlandet i de kommende årene, mens vi venter på våre egne sentre?

Statsråd Bent Høie [11:42:52]: Som jeg sa i mitt svar, er det nå inngått avtaler med sentre både i Europa og i USA. Dette på bakgrunn av det oppdraget som departementet i 2012 ga Helsedirektoratet med å etablere et strålebehandlingstilbud med protonterapi til norske pasienter.

Avtalen innebærer at det skal være tilgjengelige behandlingssplasser for norske pasienter som fyller indikasjonen for slik behandling. Avtalen gjelder for to år med mulighet for forlengelse i inntil to år om gangen, hver gang på ett år, til sammen fire år. Dermed vil avtalene dekke behandlingen til de norske pasientene fram til 2017.

Jan Böhler (A) [11:43:40]: Nå spurte jeg om statsråden kunne si noe om hvilket antall man tar høyde for i disse avtalene, for avstanden mellom det antall som har fått den type behandling til nå, ca. 40 stykker på fem år, og det som er behovet anslått i rapporten om planlegging av norske sentre, opp mot 1 500, er stor. Dette er jo veldig alvorlige kreftformer hvor svulstene sitter vanskelig til, som f.eks. bukspyttkjertelkreft, prostatakreft, mage- og tarmkreft, rektumkreft osv., hvor man ser at behovet er stort. Jeg skulle gjerne fått et mer presist svar på hvilket volum man legger opp til.

Det andre tilleggsspørsmålet jeg har, er: Når ser statsråden for seg at de nye protonterapisentrene i Norge kan være etablert? Statsråden nevnte at det ville være et forstadieprojekt fram til neste høst, men når vil vi kunne være i mål og ha disse sentrene på plass?

Statsråd Bent Høie [11:44:45]: Når det gjelder det første spørsmålet, innebærer ikke avtalen at det er inngått en forhåndsbetaling eller forpliktelse for de regionale helseforetakene om hvor pasientene skal sendes, eller hvor mange pasienter som skal sendes. Betalingen utløses når pasienten sendes til behandling, og protonterapi finansieres som annen helsehjelp i spesialisthelsetjenesten over de regionale helseforetakenes basisrammer.

Det er lagt til grunn at behandlingen kan være aktuell for om lag 50 pasienter årlig, fra 2014. De fleste er barn som skal ha kurativ strålebehandling, som tilbys protonstråling. Dette vil da utgjøre om lag 30 pasienter årlig. Etter hvert som ordningen blir tatt i bruk i fagmiljøet, vil antallet pasienter øke, og ifølge Helsedirektoratet vil antall

pasienter i 2016 utgjøre nærmere 100, med forventet nivå på 350–400 pasienter i 2020.

Det siste spørsmålet kan jeg ikke svare på nå fordi dette er noe av det forstudiet skal gi svar på.

Spørsmål 6

Knut Storberget (A) [11:46:04]: Jeg vil benytte anledningen til å ønske landbruksministeren velkommen til Stortingets talerstol for første gang. Jeg ser fram til mange slag.

Jeg har følgende spørsmål: «Landbruksministeren uttaler om norsk landbrukspolitikk til VG Helg 2. november at «samtidig finnes det så mange støtteordninger uten rasjonelle begrunnelser som har dukket opp de siste årene, bare på grunn av lobbying fra bondeorganisasjonene».

Kan statsråden forklare og spesifisere hvilke støtteordninger som ikke har rasjonell begrunnelse, og som kun har oppstått på grunn av lobbying fra bondeorganisasjonene?»

Statsråd Sylvi Listhaug [11:46:47]: Først må jeg takke for anledningen til å komme til Stortinget for første gang som statsråd.

Regjeringen styrer på grunnlag av samarbeidsavtalen, hvor det står at jordbruksavtaleinstituttet skal opprettholdes. Gjennom disse forhandlingene er det utviklet et omfattende virkemiddelapparat med mange ordninger. Mange kryssende hensyn blir forsøkt ivaretatt. Det er kommet inn mange ordninger, både etter forslag fra staten og fra jordbruksorganisasjonene. Begrunnelsene kan hver for seg være mer eller mindre gode og ha som formål å bidra til å løse sentrale, men også mer perifere problemstillinger. Det er problemstillinger som i andre sektorer ville vært opp til næringen selv å ta ansvar for. I sum har det gitt et komplekst og uoversiktlig system.

Jeg har ambisjon om å modernisere og forenkle jordbruksavtalen og virkemidlene i landbrukspolitikken. Det vil gjøre hverdagen enklere for de næringsdrivende. Det er viktig for å avbyråkratisere og for å redusere ressursinnsatsen i forvaltningen, og det er viktig for den landbrukspolitiske debatten. Ikke minst vil jeg vurdere ordningenes rasjonalitet med utgangspunkt i den vektleggingen regjeringen har på landbrukspolitikken. I Sundvolden-plattformen står det at hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon, og at regjeringen vil innrette de statlige overføringene slik at de bidrar til økt produksjon.

Forenkling er også omtalt på en offensiv måte i den siste landbruks- og matmeldingen, men til nå har forenkling i landbrukspolitikken vært noe alle har vært for, i prinsippet. Den rød-grønne regjeringen greide aldri å levere forenkling i praksis. Det skal jeg få til.

Knut Storberget (A) [11:48:37]: Dette var strengt tatt ikke svar på spørsmålet. Jeg er helt enig i at man kan gå inn i en debatt om norsk jordbrukspolitikk og stille spørsmål om rasjonale og hensiktsmessighet, og også om forenk-

ling og uoversiktighet, slik statsråden påpekte i sitt svar. Uenigheten ligger på mange måter ikke metodisk der, men det påstås altså i denne artikkelen at det fins støtteordninger som er uten rasjonelle begrunnelser, og som har dukket opp bare på grunn av lobbying.

Jeg må nesten gjenta spørsmålet mitt, for jeg syns at debatten rundt en av våre viktigste primærnæringer fortjener klart svar fra en statsråd som har store ambisjoner på feltet, og at man faktisk er konkret og spesifiserer hvilke ordninger som er uten rasjonelle begrunnelser, og som bare har kommet fram på bakgrunn av lobbying.

Statsråd Sylvi Listhaug [11:49:29]: Jeg har nå hatt møte med bondeorganisasjonene og satt i gang en prosess med å få til god dialog med dem. Ett av de forholdene jeg har utfordret dem på, er nettopp hvilke ordninger de mener at vi kan se nærmere på.

Jeg har lagt opp et løp der vi skal ha en full gjennomgang av alle støtteordninger, med det formål å redusere antallet.

Jeg vil gå gjennom ulike former for prosjektmakeri, infrastrukturstøtte, ordninger under Landbrukets utviklingsfond, ordninger med spesielle miljøtiltak i jordbruket og under regionale miljøprogram, for å nevne noen eksempler. Men jeg kommer ikke til å starte en detaljert diskusjon om enkeltordninger på dette tidspunktet, for jeg mener det viktigste nå er å jobbe fram mot det tilbudet som staten skal gi i jordbruksforhandlingene i 2015, og at vi må se helhetlig på det.

Knut Storberget (A) [11:50:31]: Jeg registrerer at vi fortsatt ikke får svar på en ganske bastant påstand overfor media like etter at man har tiltrådt som statsråd, og som jo mange venter på i spenning: Hva innebærer det at man har støtteordninger som ikke er rasjonelle?

Men siden man nå er i Stortinget, hvor man har full informasjonsplikt, vil jeg også tillate meg å spørre, siden statsråden har bakgrunn fra lobbybransjen, om det er noen av de organisasjonene hun har bistått som lobbyist inn mot bakbransjen i jordbruket, og i så fall hvilke, som har kunnet resultere i støtteordninger som ikke er rasjonelle, og som bare er drevet fram på bakgrunn av lobbying. Hvilke organisasjoner har hun selv bistått?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:51:21]: Når det gjelder disse støtteordningene, vet vi at de som har sittet i Landbruksdepartementet før meg, har hatt ganske tette bindinger til bondeorganisasjonene – enkelte har til og med kommet derfra i ulike verv. Det var bakgrunnen for at jeg nevnte at det hadde vært et tett samarbeid og blitt lagt til rette for lobbyvirksomhet.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet, har jeg, som kjent for representanten Storberget, underskrevet en avtale med det firmaet jeg jobbet i før. Derfor kan jeg ikke komme inn på hvilke organisasjoner eller andre som jeg har hatt som kunder, men jeg kommer selvfølgelig til å vurdere min habilitet dersom det skulle oppstå situasjoner som krever det. Det kan jeg forsikre om.

Spørsmål 7

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:52:28]: Jeg vil også ønske statsråden velkommen til Stortinget. Det blir både krevende og viktig – det skal være sikkert.

Mitt spørsmål er:

«Ifølge totalkalkylen for jordbruket viser foreløpig regnskap for 2012 at gjeldsnivået eksklusiv leasing er rekordhøyt, på om lag 50 mrd. kr, samtidig som omsetningen (sum markedsinntekter og bevilgninger over statsbudsjettet) utgjorde snaut 39 mrd. kr. Myndighetene advarer mot husholdningenes gjeldsnivå i forhold til disponibel inntekt.

Mener statsråden at jordbrukets gjeldsnivå og -utvikling er økonomisk forsvarlig framover sett i lys av den nye regjeringas politikk for jordbruket?»

Statsråd Sylvi Listhaug [11:53:16]: Representanten Lundteigen laget i sitt spørsmål en kopling mellom utviklingen i jordbrukets gjeldsnivå under den forrige regjering og hva man skal anta kommer til å skje under den nye regjeringens politikk. Det blir et svært hypotetisk spørsmål.

Ifølge jordbrukets totalregnskap fra Budsjettnemnda for jordbruket har jordbruket i 2012 en total kapital på 102 mrd. kr og en lånekapital på 49,6 mrd. kr. Det gir en egenkapitalandel på i overkant av 50 pst. – det er høyt sammenlignet med det meste av annet næringsliv i Norge. Renter på lånt kapital er beregnet til 2,1 mrd. kr, som gir en gjennomsnittlig rentefot på 4,07 pst.

Jeg antar at det representanten Lundteigen tenker på med «økonomisk forsvarlig», er om næringen vil være i stand til å betjene sine lån, og samtidig sitte igjen med en anstendig inntekt. I det samme materialet er vederlaget til arbeid og kapital beregnet til 13,8 mrd. kr, mens realrenten på lånt kapital er 1,5 mrd. kr. På makronivå har næringen derfor gode muligheter til å betjene sine lån.

På enkeltbruk vil det imidlertid være betydelige forskjeller mellom dem som nylig har gjort store investeringer, og dem som verken reinvesterer eller vedlikeholder.

Denne regjeringen vil rette størst oppmerksomhet mot den første gruppen, nettopp fordi det er denne som vil utgjøre jordbrukets framtid. Vi vil bl.a. legge forholdene til rette for nyinvesteringer. Jeg forventer at næringsutøverne foretar gode vurderinger og legger seg på et investeringsnivå og en gjeldsandel de kan betjene. Her vil også kredittinstitusjonene måtte bidra.

Regjeringen vil gjennom politikken ta ansvar gjennom å gi forutsigbare og gode rammebetingelser.

Jeg vil minne om at denne regjeringen har sittet en måned. Politikken er i liten grad utformet og satt i verk overfor næringen ennå. I regjeringens politiske plattform sier vi imidlertid en del om hva som vil være retningen på landbrukspolitikken framover:

- Regjeringen vil legge vekt på forutsigbarhet og reformer som kan gi økt lønnsomhet.
- Vi skal prioritere virkemidlene mot heltidsbruk som henter en større del av sine inntekter nettopp fra jordbruket. Det gir en mer forsvarlig økonomisk politikk, da det er denne typen bruk som ofte har inves-

tert mest, og som er mest sårbar overfor varierende markedsinntekter og rentenivå.

- Vi skal gjennom politikken bidra til å redusere jordbrukets kostnadsnivå og begrensninger når det gjelder å utnytte inntektpotensial på enkeltbruk.
- Vi skal bruke målrettede skatteordninger for å styrke bondens stilling.
- Vi skal redusere byråkrati og gi næringsutøverne en enklere hverdag.

Alt dette er tiltak som vil bidra til at dyktige bønder i tiden framover både vil investere og være i stand til å betjene sine forpliktelser. Den detaljerte utformingen av politikken vil komme etter hvert, og da har jeg stor tro på at den bekymring man aner i representanten Lundteigens spørsmål, vil vise seg å være ubegrunnet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:56:19]: Mitt spørsmål er knyttet til det som regjeringa sikter inn mot framover. Det er helt korrekt at representanten Lundteigen har en betydelig respekt for den risiko som det er i norsk jordbruk i dag økonomisk.

Finanstilsynet som uttaler seg i tråd med finansministerens syn, advarer mot risikoen for husholdninger generelt, hvor gjeldsnivået nå er snart to ganger disponibel inntekt. For jordbruket er det langt verre. Der er gjeldsnivået nå, inklusiv leasing, om lag en og en halv gang omsetninga, eller om lag fem ganger nettoinntekta! Den gjelda er veldig skeivt fordelt.

Ser ikke statsråden risikoproblemene ved fortsatt å ha sterke investeringer uten å ha den nødvendige inntjening på investeringene?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:57:22]: Som jeg var inne på, er det et skille her mellom dem som har investert for lenge siden, og som har nedbetalte lån – eller i hvert fall nesten nedbetalte lån – og dem som har nyinvestert. Det er bakgrunnen for at denne regjeringen er tydelig på at vi må lage ordninger for dem som skal investere, som gjør at det går an å leve av sin egen inntekt. Derfor nevnte jeg bl.a. i mitt svar til representanten Lundteigen det med å vri støtte over på dem som lever av dette på heltid. Det er nettopp for at man, hvis man skal betjene et stort lån – mange investerer mange millioner kroner – skal sitte igjen med penger både til å betale lånet og til å kunne brødfø familien.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:58:06]: Det er helt klart at det er store skiller i jordbruket. Det er de som har investert mye, som har den store gjelda. Og det er dem vi snakker om.

Regjeringa sier at det skal investeres enda mer. Når en samtidig sier at prisene heller skal gå ned, bevilgningene skal i sum for næringa gå ned, og rentenivået er svært usikkert – det kan like godt gå opp betydelig enn ned – er mitt spørsmål: Fører ikke nå den nye regjeringa en rekke mennesker inn i en enda mer risikofylt situasjon, når en altså ønsker å forsterke investeringene ytterligere i ei næring som ikke har nødvendig inntjening?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:58:52]: Nei – tvert imot er vår ambisjon at det skal være lettere å kunne leve av jordbruket framover. Da er vi nødt til å se på nettopp det vi var inne på i forrige spørsmål, alle de støtteordningene som er, og hvordan vi bruker dem. Det viktigste er at det er bøndene som skal sitte igjen med mest, og da spesielt de som lever av dette på heltid.

Så er jeg helt enig med Lundteigen i at selvfølgelig er det sånn framover at hvis unge skal ta over gårdsbrukene, vil det mange steder kreve store investeringer. Det er nettopp derfor jeg er opptatt av å signalisere at investeringsregimet blir viktig, investeringsstøtte blir viktig, men også hvilke inntekter man har dersom man ønsker å leve av jordbruket framover.

Spørsmål 8

Kjell-Idar Juvik (A) [11:59:54]: «Statsministeren svarte på et spørsmål om ostetoll på Nordisk råds møte 29. oktober at hun var uenig i dagens bruk av tollsats på ost. Senere har landbruksministeren signalisert at regjeringen ikke vil endre ostetollen per i dag. I de borgerlige partienes samarbeidsavtale er det ingen omtale av ostetollen. Regjeringen har dermed gitt motstridende signaler når det gjelder opprettholdelsen av ostetollen.

Hva er regjeringens politikk vedrørende ostetollen videre fremover?»

Statsråd Sylvi Listhaug [12:00:40]: Det er ingen motsetning mellom det statsministeren har sagt i Nordisk Råd, og det jeg har signalisert i ulike medier.

Utgangspunktet for vår vurdering er at regjeringen er uenig i beslutningen om endring av tollsatsene for ost og kjøtt fra 2013, som den forrige regjeringen gjennomførte. Denne regjeringen vil ikke fremme slike forslag i kommende fireårsperiode.

Tollendringene er blitt svært negativt mottatt i EU. Vi legger stor vekt på et godt samarbeid med våre viktigste handelspartnere og naboer i EU i fortsettelsen. Det gjelder generelt, men også i denne saken.

Regjeringen må samtidig ta hensyn til at tollendringen blir opplevd som en viktig sak for grupper i Norge – som landbruket og næringsmiddelindustrien. Tollendringene er også en del av premissgrunlaget for de prisøkningene som er forutsatt på ost og kjøtt i tilknytning til gjeldende jordbruksavtale. Som kjent løper denne avtalen ut første halvår 2014.

Med andre ord krever denne saken en grundigere behandling enn det som kunne gjennomføres på noen få uker før vårt budsjett ble lagt fram.

Dette forandrer ikke regjeringens syn på saken, men innebærer at vi tar oss tid til en forsvarlig saksbehandling før endelig beslutning blir tatt.

Kjell-Idar Juvik (A) [12:02:01]: Da konstaterer jeg at man ønsker å endre tollene på ost. Da denne ble innført, ble det spådd prissjokk og mindre utvalg av ost. Det har ikke skjedd. Fra 1998 til 2012 har faktisk importen

av landbruksvarer fordoblet seg, og man har også økte kvoter.

Dette er skremselspropaganda fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre som ikke har slått til, men som derimot har ført til en større oppmerksomhet fra EU på denne saken, og som har gjort forholdet mellom EU og Norge mer betent enn det i virkeligheten hadde behov å være. Det er dette som er poenget, for her snakker vi ikke om spesialoster fra Europa. Vi kjemper for å holde på ostene som vi trenger hver dag, som matpakkeost og pizzaost – dette for å opprettholde eksistensen til 40 000 melkebønder og ha råvarer til norsk næringsmiddelindustri, som trenger dem.

Spørsmålet mitt til ministeren er da: Har denne skremselspropagandaen vi har sett, ført til at osteimporten har gått ned i 2013, og har det blitt dårligere tilbud av ost i ostediskene nå enn for f.eks. et års tid siden?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:03:08]: Vi har tollfri kvote som er ganske betydelig, og som Norge benytter seg av. Jeg har også registrert at enkelte osteforhandlere og forbrukere har uttalt til media at de mener utvalget har blitt dårligere. Det er noe man som forbruker- og matminister må skrive seg bak øret.

Som jeg sa tidligere, er det viktigste for oss å få en forsvarlig og god saksbehandling i denne saken. Derfor kommer vi til å bruke litt mer tid på å bestemme oss for hvordan vi skal håndtere den.

Det er ingen tvil om at denne saken har skadet forholdet til EU. Jeg mottok en gratulasjon fra EUs landbrukskommissær da jeg tiltrådte, med en særdeles sterk ordbruk, som omtalte denne saken konkret. For denne regjeringen er det viktig å ha et godt forhold til EU. Det er vårt største eksportmarked, vi eksporterer varer for 750 mrd. kr hvert år, så vi vil også videre legge vekt på å ha et godt forhold til EU.

Kjell-Idar Juvik (A) [12:04:10]: Det er faktisk sånn at importen av ost har økt med 3 pst. fra tredje kvartal i fjor til tredje kvartal i år. Det er også sånn at utvalget i ostediskene har økt i den samme perioden. Dette bør kanskje ministeren sjekke ut – det er i alle fall de tallene jeg har.

Det som er utfordringen eller problemet, er at med måten vi har håndtert dette på, har vi satt oss selv i et dårlig lys overfor EU – på et problem som ikke er et problem, og der vi har brukt de reglene og mulighetene vi har hatt. Jeg ser at vår nye europaminister, Vidar Helgesen, sier at brevet fra EUs landbrukskommissær ville ført til at han hadde fått bakoversveis om han hadde hatt hår. Han burde kanskje vært mer opptatt av hva reaksjonene hadde vært om 40 000 melkebønder og mange tusen næringsmiddelarbeidsplasser hadde gått tapt, som f.eks. de som produserer Grandiosa.

Mitt spørsmål til ministeren er da: Deler landbruksministeren europaministerens hårreisende bekymringer, eller er hun mer bekymret for næringen i Norge?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:05:15]: Som jeg sa, deler jeg bekymringen for at den rød-rønne regjeringen skadet forholdet til EU, og det har, som jeg var inne på, sammenheng med at EU er vårt viktigste eksportmarked, der nors-

ke bedrifter eksporterer varer for over 750 mrd. kr. Det å ha et godt forhold til EU, er viktig.

Jeg mener det er fullt mulig både å ha et sterkt jordbruk i Norge og å se på ostetollen videre. Men jeg vil ikke komme med noen konklusjon her og nå. Det er nettopp dette vi har signalisert; at vi ønsker å bruke mer tid på å håndtere denne saken på en forsvarlig og god måte.

Spørsmål 9

Fra representanten Kjersti Toppe til kunnskapsministeren:

«Formålsparagrafen i opplæringslova slår fast at både grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal samarbeide med heimen. Forskingsbasert kunnskap om foreldra si betydning for skuleprestasjonar gir gode argument for at skulen bør samarbeide nært og godt med foreldra i grunnopplæringa. Regjeringa har opna for forsøk med karakterar på 7. trinn.

Vil statsråden la foreldre få høve til å takke nei til å delta i forsøksordning i strid med nasjonal skulepolitikk, dersom foreldra meiner det er det beste for barnet?»

Spørsmål 10

Fra representanten Martin Henriksen til kunnskapsministeren:

«Regjeringa har varsla en ny privatskolelov som åpner

for flere privatskoler. I Sverige har SVT avslørt at en rekke private skoler systematisk siler ut elever med lave karakterer til tross for at det er ledige plasser på skolen, jf. oppslag i Vårt Land 31. oktober 2013, og at slik siling er i strid med svensk lovverk.

På hvilken måte mener statsråden man kan forsikre seg mot en slik praksis i Norge etter innføring av en ny lov om private skoler?»

Spørsmål 11

Fra representanten Anne Tingelstad Wøien til kunnskapsministeren:

«Etter signaler fra kunnskapsministeren om forsøk med karakterer i barneskolen vurderer nå en rekke kommuner å søke om forsøk. Dette til tross for at internasjonal forskning viser at tallkarakterer i barneskolen ikke fremmer læring, og at det er flertall i Stortinget imot bruk av tallkarakterer i barneskolen.

Mener statsråden det er fornuftig bruk av tid og ressurser å drive spredte forsøk med tallkarakterer i norsk barneskole, og at dette vil tilføre ny viten som internasjonal forskning ikke viser i dag?»

Presidenten: Spørsmålene nr. 9–11 utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Sak nr. 3, Referat, er allerede behandlet.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.06.
